

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ У БЕОГРАДУ

**РЕПУБЛИЧКИ
ЗИМСКИ
СЕМИНАР 2012**

НАСТАВА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
У ОСНОВНОЈ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ У БЕОГРАДУ

РЕПУБЛИЧКИ ЗИМСКИ СЕМИНАР 2012.

За издавача

Бошко Сувајџић, председник Друштва за
српски језик и књижевност Србије

Уредници

Босилка Милић, секретар Друштва
Александар Милановић, заменик председника Друштва
Зона Мркаљ, потпредседник Друштва
Вељко Брборић, потпредседник Друштва

Коректор

Мина Ђурић, технички секретар Друштва

ISBN 978-86-84885-51-9

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ У БЕОГРАДУ

**РЕПУБЛИЧКИ
ЗИМСКИ
СЕМИНАР 2012**

НАСТАВА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И
КЊИЖЕВНОСТИ
У ОСНОВНОЈ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

Београд
2012.

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ У БЕОГРАДУ

**53. ТРАДИЦИОНАЛНИ РЕПУБЛИЧКИ ЗИМСКИ
СЕМИНАР ЗА НАСТАВНИКЕ И ПРОФЕСОРЕ
СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ**
(Савремено проучавање српског језика и књижевности)

Београд, Филолошки факултет
12, 13. и 14. јануар 2012. године

Четвртак, 12. јануар 2012.

ПЛЕНАРНА ИЗЛАГАЊА

- 9.00–9.30 Пријављивање (евидентирање) учесника и дељење семинарског материјала (котизацијски пакет)
- 9.30–10.00 Отварање Семинара
Поздравна реч председника Друштва
(проф. др Бошко Сувајцић)
Поздравна реч декана Филолошког факултета
(проф. др Александра Вранеш)
Поздравна реч представника Министарства просвете и науке Републике Србије
- 10.00–10.45 **Савремена школска библиотека**
(проф. др Александра Вранеш)
- 10.45–11.30 **Из Вукове сенке**
(проф. др Марија Клеут)
- 11.30–12.15 **Интегрална синтаксичка анализа**
(проф. др Љубомир Поповић)

12.15–13.00 Свечана академија поводом 20 година Такмичења из српског језика и језичке културе, додела награда награђеним ученицима и наставницима:

књижевност, литерарне секције, лингвистичке секције,
листови и часописи основних и средњих школа

13.00–14.00 **Корак ка позоришту – Удружење драмских писаца Србије**

14.00–15.00 ОДМОР

15.00–16.00 РАД У СЕКЦИЈАМА

16.00–17.00 РАД У СЕКЦИЈАМА

Напомена: Свака секција ће бити поновљена у истој сали са истим предавачем.
Тако ће сваки наставник моћи да присуствује раду две секције.

1. **Браћа Карамзови у контексту српског романа 20. века** (проф. др Оливера Радуловић)
2. **Могућности примене дијалекатских транскрипата: свадбене песме у настави** (проф. др Жарко Бошњаковић)
3. **Представа о женама у средњем веку** (проф. др Светлана Томин)
4. **Чуд(ес)на симбиоза времена у приповеци Данила Киша *Енциклопедија мртвих***
(доц. др Драгана Вељковић Станковић)
5. **Антропоцентризам у поезији Десанке Максимовић** (доц. др Славко Петаковић)
6. **Писмени задаци: од једноставних ка сложеним облицима** (др Вукосава Живковић)
7. **Наставна средства у настави књижевности и језика** (мр Миодраг Павловић)
8. **Критеријумски тест за српски језик** (мр Ана Пејић)
9. **Нова правописна решења у настави** (мр Јован Вуксановић)
10. **Инклузивни приступ настави српског језика и књижевности** (Наташа Станојковић, професор)
11. **Српска лингвистичка олимпијада** (Биљана Бранић Латинковић, професор)
12. **Интердисциплинарност и мултимедијални приступ настави** (Јасмина Митровић Марић, професор)

Петак, 13. јануар 2012.

ПЛЕНАРНА ПРЕДАВАЊА

9.30–10.15 **Пјесник изнад побједа – Иво Андрић о побједи и побједнику**
(проф. др Јован Делић)

10.15–11.00 **Човек прича после рата: Иво Андрић и Драгиша Васић**

(проф. др Мило Ломпар)

11.15 –12.00 **О глаголу *требати*: теорија, употреба и норма**

(проф. др Душка Кликовац)

12.00–13.00 **Разговор са писцем – гост Драган Великић**

(разговор води проф. др Михајло Пантић)

13.00–14.00 ОДМОР

14.00–15.00 РАД У СЕКЦИЈАМА

15.00–16.00 РАД У СЕКЦИЈАМА

17.00–19.00 Округли сто – Реформа школства у Републици Србији

Напомена: Свака секција ће бити поновљена у истој сали са истим предавачем.

Тако ће сваки наставник моћи да присуствује раду две секције.

1. **Компарација придева у настави српског језика** (проф. др Рајна Драгићевић)
2. **Наратолошка анализа уметничког текста: Иво Андрић *Прича о кмету Симану*** (проф. др Јелена Јовановић Симић)
3. **Примери обраде стилских фигура у настави књижевности** (проф. др Зорица Несторовић)
4. **Стваралаштво ученика у настави српског језика и књижевности** (проф. др Симеон Маринковић)
5. ***Еп о Гилгамешу* у настави** (доц. др Бранка Јакшић Провчи)
6. **Значај аналогije у настави српског језика** (доц. др Александар Милановић)
7. **Типичне ученичке грешке у морфологији и творби речи** (доц. др Весна Ломпар)
8. **Народне баладе у основној школи** (др Душица Мињовић)
9. **Тумачење приповетке *Мост на Жепи* Иве Андрића у настави** (мр Милан Алексић)
10. **Путовање као литерарна и наставна инспирација: методички приступ текстовима о путовању Исидоре Секулић и Виде Огњеновић у основној школи** (мр Снежана Божић, професор)
11. **Анализа слоја звучања у прозном уметничком тексту** (мр Биљана Мичић, професор)

Субота, 14. јануар, 2011.

ПЛЕНАРНА ПРЕДАВАЊА

- 9.30–10.15 **Књижевно дело и компетенције читалаца**
(проф. др Љиљана Бајић)
- 10.15–11.00 **Стандарди ученичких постигнућа у областима Читање и Књижевност**
(проф. др Зона Мркаљ)
- 11.15–12.00 **Певач и традиција**
(проф. др Бошко Сувајцић)
Српски роман у 2011. години (проф. др Владислава Гордић Петковић)
- 12.00–12.45 **Промоција издања Друштва**
(проф. др Зона Мркаљ и доц. др Александар Милановић)
- 13.00–14.00 **Завршна реч и подела Потврда о учешћу на 53. Семинару**
- 14.00 **Годишња изборна скупштина Друштва**

НАПОМЕНА

Управа Друштва задржава право измене програма.

НАГРАДЕ НА ЗИМСКОМ СЕМИНАРУ

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ЗАДУЖБИНА „ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ”

ТАКМИЧЕЊЕ УЧЕНИКА СРЕДЊИХ ШКОЛА ИЗ КЊИЖЕВНОСТИ

– награда за најуспешније писмене задатке –

Друштво за српски језик и књижевност Србије, бавећи се унапређивањем књижевне и језичке културе, спроводи такмичење из књижевности у изради најбољег школског писменог задатка. Уводећи ово такмичење у школе, Друштво је сматрало да у тематику такмичења, поред књижевних тема, треба увести и оне којима се обележавају годишњице и јубилеји значајних писаца и културних догађаја који ће својом актуелношћу подстицати развијање и богаћење изражајних могућности ученика. **Такмичење има за циљ усавршавање писмености и подстицај на свестраније и дубље проучавање књижевне уметности.**

Такмичење из књижевности улази у групу оних такмичења која факултети вреднују на класификационим испитима. **Ученици који у завршном разреду освоје једно од прва три места, ослобађају се писменог испита из књижевности на катедрама за српску књижевност** (филолошких, филозофских и учитељских факултета) и на правним факултетима.

Теме се утврђују у сарадњи са Катедром за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета у Београду, задаци се пишу на редовним часовима, а најбоље задатке из школа прегледа Републичка комисија у чијем су саставу и професори Филолошког факултета и сарадници Друштва.

Према Пропозицијама, ово такмичење није обавезно за све школе, нити за све разреде, ни за сва одељења у школи, па ни за све ученике у једном одељењу. Задаци се раде као други школски писмени задатак искључиво на утврђене теме, у свескама за писмене задатке које професор прегледа, исправља, оцењује, образлаже оцену и потписује пуним именом и презименом. Понуђене теме нису везане за поједини разред, већ наставници одлучују коју тему ће дати у ком разреду. Стручни активи бирају два рада из школе и шаљу их Републичкој комисији до **10. децембра текуће године.**

И овогодишње такмичење посвећено је обележавању важних датума.

Такмичење обухвата израду другог школског писменог задатка на једну од следећих тема:

- 1. Прича и приповедање у делу *Иве Андрића***
- 2. *Андрићеви мостови***
- 3. *Етика породице у приповеткама Лазе Лазаревића***

4. Љубавна прича Лазе Лазаревића

5. Доситеј и школа

Републичка комисија прегледала је 108 ученичких писмених задатака из 30 гимназија и 27 средњих стручних школа (школе су на такмичење слале један до четири рада) и одлучила да награди писмене саставе шест ученика. Истовремено се награђују и њихови професори који су их припремили за ово такмичење.

ПРВА НАГРАДА

1. Марко Потих, IV2, Гимназија Пирот, Пирот
Професор: Анђелија Савић
2. Александра Батинић, IV3, Паланачка гимназија, Смедеревска Паланка
Професор: Весна Радовановић

ДРУГА НАГРАДА

1. Ивана Драгин, IV3, Гимназија „Душан Васиљев”, Кикинда
Професор: Дубравка Војводић
2. Рајка Остојић, Гимназија „Пиво Караматијевић”, Нова Варош
Бранка Ракоњац

ТРЕЋА НАГРАДА

1. Јелена Васиљевић, IV3, Пољопривредна школа са домом ученика „Рајко Боснић“, Буково
Професор: Ивана Јаковљевић
2. Јована Поморишки, IV2, Зрењанинска гимназија, Зрењанин
Професор: Светлана Т. Гвозденовић

Републичка комисија:

1. Проф. др Љиљана Бајић, Филолошки факултет, Београд
2. Проф. др Зона Мркаљ, Филолошки факултет, Београд
3. Мр Верица Ракоњац-Павловић, Београд
4. Мр Љиљана Николић, председник Комисије

ПИСМЕНИ ЗАДАТАК НАГРАЂЕН ПРВОМ НАГРАДОМ

Андрићеви мостови

„Господине Иво! Господине Андрићу”, покушах да пустим глас, али ми од стида глас није бивао јачи. Ипак, онај за којим трчах окрену се, иако помало уплашено, успорено.

„Господине Андрићу, ја сам ученик гимназије, пишем за школске новине, да ли бисте могли са мном да поразговарате о вашем стваралаштву?”

„Радо, драго дете”, одговори ми човек грубог гласа, јаким црта лица, а ја од срца свога нисам га могао ни чути како ваља. Цела ми је Дрина шуштала у глави.

„Господине Андрићу”, муцаво почех, „ми вас читамо и проучавамо. Можете ли ми рећи одакле мотив мостова у вашем стваралаштву? Колико је то повезано са вашом прошлошћу, вашим детињством?”

„Мило дете, сматрам да су људска реч и мост саграђени од истог камена, камена који може да издржи нешто што ми људи не можемо, време. И мостови и речи могу неокрњени, у својој пуној сврси да прескоче јаз времена које ради против нас крвних и слабих бића.

Речи и мостови издижу се над нама као наше трајне творевине. Мост је као и добра реч, временски лук кроз историју, како говори вишеградски мост. А моја је судбина, као и судбина свих у вишеградској касаби у роману, неумитно повезана са мостовима, јер... Одавно сам разумео да тамо где је наишао на препреку, на наизглед непремостиву дубину и провалију, на валове суровог живота, човек је ту подигао мост и тиме избегао своје страхове: растанке, раздвајања, неповезивост, јазове и нестајања... Наш живот, драго моје ђаче, јесте урушив и пролазан, али док трајемо, знајући да ће нешто бити ту и после нас, лакше нам бива што наше тело не може да издржи вихор времена.

Мост, то је на крају крајева голо људско стваралаштво, чврсто и постојано у својој вери у будућност. Овај наш мост на Дрини, пре свега, премошћује реку, а спајајући њене обале, спаја и обале Истока и Запада, обале два различита света, обале хришћанства и ислама, омогућава да се додирну и прожму различите вере и народи. Мостови су у мени нада да ће се ипак прекорачити људски неред и бесмисао. Прошао сам много мостова и сви су ме на неки начин приближили до мене самог и до других, пружајући ми прилику да осетим близину, људску и топлу”, тихо је замрло треперење гласа који се не заборавља.

Стајао сам дрхтећи пред мишљу и речима Великог Човека. Његова мисао водила ме је до неког моста да, стојећи на њему, додирујући његов лук, будем срећан, јер ће он повезати тренутак мог трајања и кораке будућних гимназијалаца, који ће кроз њега бити свесни прошлости и који ће и њима измамити емоције док читају Андрићеве приче о мостовима. У глави ми је одзвањала светла и хуманистичка мисао Алихоцина, а заправо Андрићева: „Ако се овде руши, гради се на неком другом месту.” Рекао сам то гласно.

Загледан у небо које се осликавало у стаклима његових наочара, творац Андрић рекао је: „Неуништива је људска доброта, и, ако верујемо у њену постојаност и смисао, победиће. Мостови се граде из љубави према људима, да их повезују и олакшају им тренутак у коме трају. Мостови, запамти, нису само мостови од камена, мостове градиш свакога дана када верујеш у људе као Алихоца, када им несебично

помажеш као Лотика, када верујеш свом сну о срећи као Ђоркан, чак и када поштујеш своје право на личну слободу и понос као Фата Авдагина, када као Радисав са Уништа, као у легенди браниш народ од уништења и похлепе.”

Уздахнух дубоко, чврсто стежући корице књиге, књиге из које ћу понети мудрост живота, есенцију човекољубља и мисао водиљу. Само ме опхрва дубока жалост, помешана са слатким задовољством што је сусрет са Андрићем био само диван сан дуге зимске ноћи. Волео бих да сам могао да се рукујем са њим и кажем колико ми значе мостови којима је спојио време и простор и заварао овај кратки живот у којем ће он трајати изнова и изнова, до сваког новог читања.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРОФЕСОРА

Надахнуто и свеобухватно. Има у задатку и Андрића и његових мостова и јунака, а пре свега симболике којом се побеђује време и досеже до универзалног и вечног.

Одличан (5) Анђелија Савић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ КОМИСИЈЕ

У раду ученика Марка Потиха, под насловом *Андрићев мостови*, сједињено је и надахнуто забележено стечено знање о животу и стваралаштву нашег нобеловца. Занимљиво замишљен у форми интервјуа, овај рад разматра идејни слој Андрићевог приповедалаштва о мостовима и указује на вишезначност тумачења моста као симбола. Ученик Марко Потих својим радом испољава и приповедачки дар и изразито литерарно надахнуће.

Републичка комисија

ЛИТЕРАРНЕ СЕКЦИЈЕ

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ЗАДУЖБИНА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”

ТАКМИЧЕЊЕ ЛИТЕРАРНИХ СЕКЦИЈА И ДРУЖИНА ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА СРБИЈЕ

Литерарне секције су најраспрострањеније у нашим школама јер се не може замислити културна делатност школе без њиховог учешћа. Обухватају шири спектар стваралачких делатности ученика, мада су врло често усмерене према афинитетима и тренутним преокупацијама наставника/професора који их воде и не прате увек интересовања ученика. То се показало и прегледом документације приспеле на овај конкурс. Такође се запажа да су неке секције послале оскудну документацију о организованом раду литерарне секције (ма колико збирка представљала круну самосталног литерарног стваралаштва, без других података о секцији то је само појединачан успех талентованог ученика), док су неке секције у више варијаната поновиле исте податке тако да је документација само на први поглед богатија. Пријављене на конкурс литерарне секције основних школа оформљене су као ваннаставне ученичке активности и њихова документација је у свему комплетна, уредна и савремена, што се не може рећи за све секције средње школе.

Литерарне секције (ма како је преименован тај назив) као ваннаставне активности предвиђене су Законом о васпитању и образовању у основној/средњој школи, где су утврђени садржаји и (наставничко) време у оквиру недељног фонда часова. Рад се бележи у прописаном Дневнику за рад секција, додатне и допунске наставе и улази у годишњи програм и извештај о раду школе. Све друге активности које припадају савременој школи а које се одвијају у центрима за таленте, у реализацији многих пројеката и семинара, у којима учествују и наставници/професори, од користи су за ученике и доприносе њиховом оспособљавању, али не припадају литерарној секцији која има дефинисано поље активности. Уколико се новим Законом о школству изврше измене и померања ка новим варијететима ове врсте васпитно-образовног рада, свакако ће се мењати и Правилник Друштва о такмичењу литерарних секција.

Републичка комисија за вредновање рада литерарних секција основних и средњих школа, на основу критеријума предвиђених Правилником о такмичењу литерарних секција и увида у документацију секција које су се јавиле на конкурс, донела је одлуку да се за рад у шк. 2010/2011. години награде следеће литерарне секције основних и средњих школа:

ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ПРВА НАГРАДА

1. Литерарна секција ОШ „Васа Чарапић”, Бели Поток
Професори: Снежана Стојановић
Добрица Ковачевић
2. Литерарна секција ОШ „Др Арчибалд Рајс”, Београд
Професор: Љубинка Марковић
3. Литерарна секција ОШ „Цар Константин”, Ниш
Професор: Добрила Павловић
4. Литерарна секција ОШ „Јован Курсула”, Варварин
Професор: Слађана Павловић

ДРУГА НАГРАДА

1. Литерарна секција ОШ „Никола Тесла”, Београд
Професор: Александра Дракулић
2. Литерарна секција ОШ „Јован Јовановић Змај”, Сремска Каменица
Професор: Нера Рикић

ТРЕЋА НАГРАДА

1. Литерарна секција ОШ „Ђорђе Натошевић”, Нови Сад
Професор: Бранка Бубањ
2. Литерарна секција ОШ „Вук Караџић”, Лозница
Професор: Милена Симанић

СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

ПРВА НАГРАДА

1. Литерарна секција „Сремац” Економске школе „Нада Димић”, Земун
Професор: Снежана Обрадовић

ДРУГА НАГРАДА

1. Литерарна секција Карловачке гимназије, Сремски Карловци
Професор: Љиљана Малетин Војводић

ТРЕЋА НАГРАДА

1. Литерарна секција Карловачке гимназије, Сремски Карловци
Професор: Вера Гикић
2. Литерарна секција Техничке школе, Пећинци
Професор: Милош Јефтић

Републичка комисија:

1. Проф. др Слободан Ж. Марковић, Задужбина „Десанка Максимовић”
2. Проф. др Бошко Сувајцић, председник Друштва
3. Босиљка Милић, председник Комисије, секретар Друштва
4. Мр Злата Златановић, члан Управе Друштва

ЛИНГВИСТИЧКЕ СЕКЦИЈЕ

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ВУКОВА ЗАДУЖБИНА

ТАКМИЧЕЊЕ ЛИНГВИСТИЧКИХ СЕКЦИЈА ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА СРБИЈЕ

Према пропозицијама такмичења лингвистичких секција обухвата се рад секција у току једне школске године. На Зимском семинару проглашавају се и награђују дипломом и књигама лингвистичке секције, као и наставници који воде њихов стручни рад.

КОНКУРС ЗА ЛИНГВИСТИЧКЕ СЕКЦИЈЕ

На конкурс за избор најбољих лингвистичких секција, који организује Друштво за српски језик и књижевност Србије и Вукова задужбина, пријавиле су се лингвистичке секције основних и средњих школа Србије.

Републичка комисија у саставу: др Весна Половина, др Милан Стакић, Надежда Милошевић, професор, Јагода Жунић, професор, приликом одлучивања о додели награда руководили су се критеријумима Правилника о такмичењу лингвистичких секција и констатовали су да су секције својим инвентивним програмима рада, разноликошћу метода и приступа језичкој материји, као и бројем пројеката, које су обрадиле, знатно допринеле подизању квалитета наставе српског језика.

Републичка комисија за вредновање рада лингвистичких секција основних и средњих школа донела је одлуку да се за 2010/2011. школску годину награде лингвистичке секције:

ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ПРВА НАГРАДА

1. Лингвистичка секција ОШ „Нада Пурић”, Ваљево
Професор: Рајна Бранковић

ДРУГА НАГРАДА

1. Лингвистичка секција ОШ „Ђорђе Натошевић”, Нови Сад
Професор: Бранка Бубањ
2. Лингвистичка секција ОШ „Браћа Недић”, Осјечина
Професор: Драгица Пуљезевић

ТРЕЋА НАГРАДА

1. Лингвистичка секција ОШ „Јован Јовановић Змај”, Сремска Каменица
Професор: Нера Рикић

СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

ПРВА НАГРАДА

1. Лингвистичка секција Фармацеутско-физиотерапеутске школе, Београд Професор: Јелена Стојиљковић
2. Лингвистичка секција Гимназије, Крушевац
Професор: Душица Добродолац

ДРУГА НАГРАДА

1. Лингвистичка секција Медицинске школе на Звездари, Београд
Професор: Дана Тирић
2. Лингвистичка секција Филолошке гимназије, Београд
Професор: Биљана Бранић Латиновић
3. Лингвистичка секција „Средње школе”, Гроцка
Професор: Вера Момчиловић

ТРЕЋА НАГРАДА

1. Лингвистичка секција Гимназије „Урош Предић”, Панчево
Професор: мр Валентина Паровић

2. Лингвистичка секција Ваљевске гимназије, Ваљево
Професор: Милена Петровић

Републичка комисија:

1. Проф. др Весна Половина, председник Комисије, Филолошки факултет
2. Проф. др Милан Стакић, члан Комисије, Филолошки факултет
3. Надежда Милошевић, професор, члан Управе Друштва за српски језик и књижевност Србије
4. Јагода Жунић, професор, члан Управе Друштва за српски језик и књижевност Србије

ОСНОВНОШКОЛСКИ И СРЕДЊОШКОЛСКИ ЛИСТОВИ И ЧАСОПИСИ

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

НАЈБОЉИ ЛИСТОВИ И ЧАСОПИСИ У ШКОЛСКОЈ 2010/2011. ГОДИНИ

Жири у саставу: Босиљка Милић, Злата Златановић, Весна Ломпар, Зорица Несторовић, Вељко Брборић и Бошко Сувајџић, председник, прегледом школских листова и часописа, 3.11. и 1. 12. 2011. донео је следећу одлуку:

Од приспелих 17 школских листова из основних школа и 16 листова и часописа из средњих школа, према конкурсним условима и квалитету додељује се 1, 2. и 3. награда.

Школски листови и часописи вредновани су према следећим захтевима:

1. Карактер и физиономија школских листова и часописа;
2. Назив треба да одговара садржају прилога;
3. Да садржаји одговарају узрасту читалаца;
4. Да поред информативних садрже и креативне радове ученика;
5. Наставник/професор је главни и одговорни уредник, али листове и часописе уређују ученици;
6. Ученици према своје интересовању креирају листове и часописе, а наставници/професори помажу инструктивно (не писањем прилога);
7. Листови и часописи треба да садрже прилоге којима се повезују са конкретном и реалном стварношћу;
8. Прилоге треба да пишу ученици, да се у њима осликава њихов живот и дух.

Жири је донео следећу одлуку:

ОСНОВНОШКОЛСКИ ЧАСОПИСИ

ПРВА НАГРАДА

„Јелена” – ОШ „Јелена Ћетковић”, Београд
„Путокази” – ОШ „Лаза Костић”, Београд

ДРУГА НАГРАДА

„Светосавац” – ОШ „Свети Сава“, Бајина Башта

ТРЕЋА НАГРАДА

„Кошута” – ОШ „Бановић Страхиња“, Београд

СРЕДЊОШКОЛСКИ ЧАСОПИСИ

ПРВА НАГРАДА

„Гимназион” – Гимназија, Чачак

ДРУГА НАГРАДА

„Гимназијалац” – Ваљевска гимназија, Ваљево
„Огледало” – Гимназија, Лебане

ТРЕЋА НАГРАДА

„Агора” – Гимназија „Таковски устанак”, Горњи Милановац
„Млади филолог” – Филолошка гимназија, Београд

Жири упућује своје честитке редакцијама награђених часописа, захваљује свим кандидатима на учешћу на конкурсима и позива све заинтересоване да узму учешће у наредном конкурсима за најбоље листове и часописе основних и средњих школа у Србији.

Друштво за српски језик и књижевност Србије
и редакција часописа *Свет речи*,

**у циљу подстицања рада листова и часописа
у основним и средњим школама расписују**

**КОНКУРС
за најуспешније листове и часописе
основних и средњих школа
објављене у школској 2011/2012. години**

Конкурс почиње даном објављивања, а завршава се 30. септембра 2012. године. Стручна комисија редакције часописа *Свет речи* прегледа све приспеле листове и часописе, бира и проглашава три најбоља и резултате објављује у наредном броју. На Зимском семинару биће додељене дипломе и награде у књигама.

Сви приспели часописи и листови учествоваће на смотри листова и часописа која ће трајати током Зимског семинара 2013. године на Филолошком факултету, у просторијама Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Листове и часописе слати на адресу:

Друштво за српски језик и књижевност Србије
(Конкурс за *Свет речи*)

Филолошки факултет, Студентски трг 3
11000 Београд, поштански фах 359
телефон Друштва: 011/3285-506
електронска пошта: drustvosj@fil.bg.ac.rs

КЊИЖЕВНА ОЛИМПИЈАДА

У априлу 2011. године на Филолошком факултету одржано је пилот-такмичење из књижевности и језичке културе, под називом Књижевна олимпијада. Поменуто такмичење имало је статус експерименталног и у њему је учествовало шест основних школа са територије Београда. Жеља Управе Друштва за српски језик и књижевност јесте да Књижевна олимпијада временом стекне једнаку популарност међу ученицима и наставницима, као што је има традиционално такмичење из српског језика и језичке културе.

Како је за реализацију ове замисли Друштву потребна подршка Министарства просвете и науке Филолошког факултета у Београду, али и наставника са подручја целе Србије, док организовање новог такмичења из књижевности и језичке културе не добије и конкретну материјалну подршку Министарства просвете и науке, у Информатору наводимо оквирни програм пилот-такмичења и пропозиције те очекујемо да ће се и у другим срединама, а не само у Београду, током 2012. године одржати пробна надметања ученика. У том смислу, највећи задатак имају подружнице Друштва, које могу да подрже и експериментално спроведу ову врсту такмичења у својим срединама.

У главном граду такмичење је одржано под окриљем Београдске подружнице наставника и Филолошког факултета. Школе које су биле укључене у такмичење јесу оне установе са којима Филолошки факултет више година непосредно сарађује у оквиру предмета Методичка пракса и у којима се наши студенти практично оспособљавају за обављање послова наставника српског језика и књижевности.

Уколико Друштво за српски језик и књижевност добије подршку Министарства просвете и науке од школске 2012/2013. године, и ово такмичење добије исти ранг као што га одавно има чувено такмичење из језика и језичке културе, ученици седмог и осмог разреда основне школе и сва четири разреда средње школе надметали би се у познавању књижевности по нивоима, по већ утврђеном редоследу: на општинском, регионалном и републичком такмичењу.

До тада, заинтересоване подружнице наставника из целе Србије могу организовати Књижевну олимпијаду у свом крају, само за ученике седмог и осмог разреда. За разлику од будућег такмичења из књижевности, Књижевна олимпијада, замишљена као прелазна, пилот-варијанта, подржава и развој говорне културе ученика.

Замишљено је да свака школа, која делегира своје такмичаре на Књижевну олимпијаду, одабере тим од три учесника. Учесници би се такмичили у следећим дисциплинама:

1. Колико познајем књижевност (решавање теста из књижевности);
2. Говорна култура.

У првом делу такмичења ученици се надмећу у говорној култури (примери су дати у прилогу).

У другом делу, идеја да ученици решавају тест из књижевности, измењена је. Да би такмичење било динамичније и забавније, питања из књижевности постављају се усмено, а у њиховом решавању учествују сви чланови екипе, подижући заставице са А, Б или В одговором, или уписујући кратак одговор на питање на велики папир. Тај одговор све екипе истовремено јавно показују. Укупан број поена који једна екипа може да освоји у овом кругу такмичења износи 75 бодова.

Опис овог такмичења и понуђена питања или тестови могу послужити као идеја свим наставницима који желе да организују Књижевну олимпијаду у својим школама, на нивоу општине и региона.

Због недостатка простора и средстава Друштво за српски језик и књижевност Србије и Филолошки факултет нису у могућности да овај вид такмичења оствари у пуном обиму, на свим нивоима и у свим разредима.

Такмичење из књижевности у организацији Друштва за српски језик до сада се сводило на писмено стваралаштво ученика, избор најбољих писмених задатака и наградних темата. Задацима заступљеним на Књижевној олимпијади самерава се и:

- степен савладаних наставних садржаја везаних за књижевну теорију, књижевну историју и критику;
- познавање књижевних термина;
- улога језичко-стилских средстава у књижевноуметничком тексту;
- познавање фактографске грађе;
- развијеност говорне културе ученика;
- реторичке способности ученика;
- усклађивање ученичких знања, вештина и способности са стандардима за крај основног образовања (у областима Читање, Писање и Књижевност).

Поред свих побројаних циљева, као најважнији истиче се: популаризација предмета српски језик и књижевност.

Да би се представници подружница Друштва лакше снашли у организовању предложеног такмичења, у Друштву за српски језик и књижевност Србије могу добити снимак емисије Школског програма РТС-а. Наиме, Други програм РТС-а у потпуности је испратио и забележио ток Књижевне олимпијаде у Београду 2011. године.

ПРВИ ДЕО

ГОВОРНА КУЛТУРА

1. Изражајно читање датог текста.
2. Сажето препричавање (у виду резимеа) истог текста.

До сада је за најстарију биљку на Земљи сматрана једна смрча (смрека) која расте у шведској провинцији Даларна, на граници с Норвешком: она живи већ 9550 година и има занимљиву прошлост. Наиме, одувек се сматрало да су смрче новији дошљаци у шведском горју, али су најновија истраживања показала управо супротно – овај четинар једна је од најстаријих врста у планинским областима, каже Лиф Кулман, професор на универзитету у Умеи, у Шведској.

До овог невероватног открића дошло се испод проређене крошње смреке на планини Фулу у области Даларна. Научници су нашли четири „генерације“ остатака смреке у облику шишарки и дрвета нађених у вишим слојевима земљишта. Откриће показује дрвеће старо 375, 5660, 9000 и 9550 година, са свим одликама истог генетичког претка као и дрвеће које расте над тлом. Пошто се дрвеће смрче размножава преко коренског система израстањем нових стабала, оно може да прави истоветне копије, то јест клонове.

Ученик треба да обрати пажњу на:

- артикулацију (да сви гласови буду разговетно изговорени);
- акценат речи и дужине у њима (нпр. именица *дрвета* у датом тексту мора бити прочитана са дугоузлазним акцентом на другом слогу и дужином на последњем);
- логички акценат (нпр. у првој реченици датог текста треба посебно нагласити придев *најстарију*, а потом именицу *смрча* итд.);
- мењање темпа читања зависно од смисла (нпр. уметнуте реченице читају се брже и сл.);
- паузе (могу бити краће, нпр. иза запете, или дуже, нпр. на почетку новог пасуса и сл.).

2. Сажето препричавање датог текста: ученик треба да се потруди да својим речима (отприлике у пет реченица) некоме саопшти о чему се ради у тексту. При томе треба водити рачуна да основне информације буду исказане.

Осим наведених захтева, у оквиру области ГОВОРНА КУЛТУРА могу се наћи и слични задаци. На пример: (1) изговори неколико пута узастопце задате брзалице; (2) препричај дати текст обрнутим редом догађаја (од краја према почетку) или (3) осмисли и изговори пет реченица којима би утешо друга због кога сте изгубили важну утакмицу итд.

ПРОПОЗИЦИЈЕ

Представник сваке групе ученика извлачи по један папир са задатим текстовима и задацима (има пет папира са различитим текстовима). Сваки представник групе има 15 минута да текст прочита у себи (обради га за изражајно читање), осмисли сажето препричавање и беседу.

Затим, редоследом који је одређен, сваки од пет представника одговара на три захтева. Комисија бодује одговоре и на крају се саопштава колико је бодова добио свако појединачно.

За део ГОВОРНА КУЛТУРА добија се максимално 25 бодова: (1) изражајно читање и сл. 5, (2) препричавање и сл. 10 и (3) беседа и сл. 10.

1. Задатак (5 поена)

ПРИМЕР (1)

Прочитај изражајно следећи пасус изостављајући реч која је грешком „упала“ у текст:

Словенско писмо

Као што није било лако одредити порекло првог словенског књижевног језика, тако се у словенској филологији од њених почетака расправљало о првом словенском писму: да ли је то била ћирилица или глагољица.

Најстарији словенски извори, као што су Великоморавска житија и спис Црнорисца Храбра, не пружају сигурне доказе о већој старини једнога или другог писма. Затим, најстарији сачувани старословенски споменици писани су једном или другом азбуком. Сви ти споменици, међутим, настали су бар сто година после постанка словенске писмености. Даље, сам традиционални назив ћирилица, тј. Ћирилова азбука, првобитно се односио и на глагољицу. То се може закључити из једног старог руског записа из XI века.

Има хипотеза да је азбука коју данас зовемо **разбарушена** ћирилица била уређена у Бугарској пре Ћирила и да ју је Ћирило искористио при састављању своје азбуке, тј. глагољице. Ипак, у историји нема никаква помена о ранијој појави ћирилице. Словенска писменост се прво ширила у Великој Моравској, а не у Бугарској. Азбука те писмености била је глагољица, и она је из Моравске прешла у Чешку. Ту су настала два сачувана старословенска споменика (тзв. *Кијевски и Прашки одломци*) и оба су писана глагољицом¹.

ПРИМЕР (2)

Магдаленен Беј

Искрцали смо се, идући дан, у Магдаленином заливу. Природа, која је и пре била изванредна, у овом заливу, који се сматра најлепшим у поларним крајевима, постала је заиста надземаљска. Пред нама су се у бескрајној тишини плавели и руменели планински венци огромних глечера: Вагонвај глечера, Гулијевог глечера и Франклиновог глечера. То су огромне масе леда, које се спуштају са висина од скоро 2000 метара, стрмо у море. Тамо где додирују море, то су страховите зидине, које су испрепуцане, и које се руше уз грмљавину у зелени бездан. Када огромне стене од леда падну у воду, вода се расипа као дивовски шедрван. Док сунце сија **ко тепсија**, стално траје тај лом и тај скок воде и водене прашине, која прска у висину, неколико десетина метара, као снег. Све се то одиграва у потпуној тишини. Ледена брда посматрају нас без даха и потпуно непомична.

Искрцавање у том заливу врши се на једном рту, на којем и сада леже костури од китова. Смрад је тежак и, мада нема ветра, шири се далеко. Таласи ми избацују пред ноге једну даску која је са неког француског брода из Фрежија.

Французи на Дунаву

На основу парискога уговора од 30. марта 1856. године изведен је на Дунаву и Сави један интересантан покушај којим су и Французи хтели да искористе слободу пловидбе коју је тај уговор нудио.

Око јуна месеца те године, дакле одмах на три месеца по закључењу уговора, пишу тадање наше новине: „Поодавно поговарало се у нашој вароши да ће нас један пароброд француски посетити. Међутим, није се ништа о њему поуздано знало, док 14. ов. мес. једна телеграфска депеша не огласи долазак у Оршаву пароброда који се зове „Лионе“.

Путовање тога брода уз Дунав пратила је, наша јавност и наше грађанство с нарочитим интересом јер је, као што новине рекоше: „Први пароброд који из дољнег света долази“.

И само „правитељство“ било је врло расположено према овоме француском покушају. Новине веле: „Капетан његов (тј. тога пароброда) г. Мањан, пошто није мого добити думенцију од подунавског паробродског друштва, обратио се **мобилним телефоном** на овдашњег генералног конзула француског г. Дезероса, који је и код високог правитељства нашег поитао измолити наредбе које су капетан-Мањану све

Организатори Књижевне олимпијаде из својих центара достављају 18 могућих текстова (различитих жанрова) школама, и они ће ученицима бити познати. На такмичењу се извлачи само један текст. Ученик треба да га прочита (уважавајући сва правила изражајног читања), али треба да буде добро концентрисан и да не прочита „грешком“ убачену реч (примери за то дати су масним словима у тексту).

2. Задатак (10 поена)

ПРИМЕР (1)

Ученик добија текст који описује неки догађај. На пример, кратка вест о човеку који је у наградној игри добио луксузан аутомобил.

О том догађају треба, са свог становишта, нешто да кажу (укупно 2 минута):

- срећни добитник

- син срећног добитника
 - најбољи пријатељ срећног добитника
 - злуради комшија
 - шеф срећног добитника
 - супруга
- Ученици извлаче папир на којем пише која је њихова улога.

ПРИМЕР (2)

Ученик добија текст који започиње причу. На пример:

„Нека чудна светлост пробудила ме је те ноћи. Пришао сам прозору и остао запањен.

Ову причу треба завршити (укупно 2 минута).

3. Задатак (10 поена)

Ученик на лицу места треба да осмисли кратку беседу на задату тему. Беседа треба да траје 3 минута.

ПРИМЕР

Могуће теме за беседу:

- Зашто не треба јести брзу храну;
- Да ли пса треба држати у стану;
- Да ли је могућ провод без гласне музике.

ДРУГИ ДЕО

КЊИЖЕВНОСТ

Подружница која организује Књижевну олимпијаду у својој средини припрема 30 нових задатака из књижевности (по узору на дате), од којих такмичари одговарају на 25 (нпр. од 5 екипа, свака бира по 5 питања, а остала питања су резервна). Свако питање се „извлачи“ тако што екипа бира свој број питања и тачан одговор носи 5 поена. **Максимално 25 поена по екипи.**

1. Пажљиво саслушајте одломак из приповетке *Поход на Мјесец*, па одредите ко је приповедач.

Бацам се у ћошак по оне наше најдуже грабље, а стари самарџија Петрак полако исправља ноге, исправља леђа, врат и окреће се дједу, сједећивом и зачућеном.

– Нас два одосмо, а ти чувај казан, старо млинско кљусе.

Дјед је толико забезекнут да већ не умије ни да се покрене ни да штогод упита. Држи у руци празну чашу и гледа за нама двојицом: шале се ваљда, шта ли.

– Баја, куда ћеш?

Приповедач у овом одломку је:

а) Бранко Ћопић

б) дјед Раде

в) дечак Баја

2. Који пар пословица од понуђених се може повезати по сличном значењу?

а) Ко је луд, не буди му друг. Добар и луд су браћа.

- б) Лепа реч гвоздена врата отвара. Гвожђе се кује док је вруће.
- в) Више ум замисли него море понесе. Ум царује, снага кладе ваља.

3. Који историјски догађај је оквир приповедања у наведеном одломку?

„Кад год је, за та три дана и за те три ноћи, изгледало да је српски пораз сасвим близу, Вишњић је знао да је ипак далеко па је тако и певао. Ваљда су га зато, покаткад, турске тобџије узимале на нишан; ђулад се распрскавала око њега а он се у себи смејао – узаман тобџије покушавају, ако га и погоде, његово је певање довољно трајало над Лозницом. Што је битка била неизвеснија то је његов глас бивао сигурнији.”

(„Улица Филипа Вишњића”, Светлана Велмар-Јанковић)

- а) Први светски рат
б) Први српски устанак
в) Балкански рат

4. На основу понуђеног описа одредите наслов народне епске песме.

У овој песми опеван је јунак по узору на ускочког поглавицу из Равних Котара, сина сердара Јанка Митровића. Он се истакао у борби против Турака, у другој половини 17. века. Историјски податак о његовом четрнаестомесечном робовању у Цариграду и повратак уз откуп, уклопио се у интернационалну епску тему о дугом одсуствовању мужа.

- а) *Иво Сенковић и ага од Рибника*
б) *Ропство Јанковић Стојана*
в) *Мали Радојица*

5. Одредите назив врсте риме заступљене у следећој строфи.

Песмо моја, већ си на полету,
поздрави ми све на овом свету,
поздрави ми славље и голубе,
и сва срца што се силно љубе.

Ј.Ј.Змај *Ђулићи* (XLVII)

- а) укрштена
- б) обгрљена
- в) парна

6. Обратите пажњу на улогу Светог Саве у следећем тексту:

Свети Сава био је и учитељ. Једном његовом ђаку, један пут, нестане заструг меда. Да би пронашао крадљивца, Свети Сава узвикне гласно својим ђацима: „Ко је украо мед, пашће му данас пчела на капу!“ Кад су ђаци после изашли на ручак, онај што је украо био мед непрестано је пазио да му пчела не падне на капу, и тако је у крађи ухваћен.

(Свети Сава и ђаци)

Свети Сава је у овој причи:

- а) наратор
- б) писац
- в) књижевни јунак

7. Размислите из какве књиге је овај текст па одговорите на питање.

Птице углавном праве гнезда да би заштитиле своја јаја и младунце. Гнезда су обично сакривена, да непријатељи не би дошли до њих. Неке птице праве гнезда од лишћа, гранчица и траве. Остале их праве гурајући камење на гомилу. Када је женка спремна, она полаже јаја. Затим седи на њима, грејући их перјем и чека да се излегу птићи.

- а) из енциклопедије за децу
- б) из збирке приповедака
- в) из уџбеника ботанике

8. Које књижевно дело НИЈЕ написао Иво Андрић?

- а) *Прича о кмету Симану*
- б) *Кроз мећаву*
- в) *Деца*

9. На основу понуђених аутобиографских података и наслова дела која је створио, одредите о ком је писцу реч.

Припада му најзначајније место међу приповедачима и романописцима са којима се српска књижевност крајем XIX и почетком XX века модернизовала. Рођен је у Врању, о чијем животу је приповедао. Позната су му дела драма *Коштана*, роман *Нечиста крв*, приповетке *Увела ружа*, *Стари дани*, *Наш Божих...*

- а) Симо Матавуљ
- б) Борисав Станковић
- в) Стеван Сремац

10. Одредите низ у којем све побројане врсте припадају књижевном роду епици.

- а) поема, трагедија, биографија
- б) балада, комедија, једночинка
- в) новела, мемоари, народна епска песма

11. Одредите назив стилске фигуре подвучене у следећим стиховима.

Али пљуска даље, пенуши се вода,
ужурбани поток громогласно шуми.

- а) персонификација
- б) алитерација
- в) оноματοпеја

12. Пажљиво саслушајте одломак из бајке *Златна јабука и две паунице* па одредите који лик има улогу противника.

Сад дође ред на најмлађег сина да и он чува јабуку; он се оправи, дође под јабуку и намести кревет под њом, па легне спавати. (...) У тај час долети девет златних пауница, осам падну на јабуку а девета њему у кревет, како падне на кревет, створи се девојка да је није било лепше у свему царству. (...) Кад у јутру дан осване, устане царев син па однесе оцу оне обадве јабуке. (...) Пошто је тако неколико ноћи једнако радио, онда му браћа почну злобити, што они нису могли јабуке сачувати, а он је сваке ноћи сачува. У томе се још нађе некака проклета бабетина која им обећа да ће ухватити и дознати како он јабуку сачува.

- а) браћа
- б) златна пауница
- в) баба

13. Лирска песма испевана у форми два катрена и два терцета назива се:

- а) сонет
- б) дистих
- в) спев

14. Одредите који се ликови помињу у песми *Диоба Јакишића*.

- а) Вукашин, Видосава и Момчило
- б) Дмитар, Богдан и Анђелија
- в) Угљеша, Гојко и Гојковица

15. Како се зове девојка која се описује у следећим стиховима народне песме?

А каква је да је бог убије!
Од свију је и већа и љепша,
љепотом је коло зачинила,
а висином коло надвисила.

- а) Милица
- б) Хајкуна
- в) Љепосава

16. Према следећим стиховима, одредите имена супротстављених јунака.

Он тад пусти своје бојно копље
своме Шарцу између ушију...
намјери се јунак на јунака...
носише се летњи дан до подне...

- а) Иво Сенковић и ага од Рибника
- б) Кањош Мацедоновић и Фурлан
- в) Марко Краљевић и Муса Кесеџија

17. Како се зове текст дат у загради, у следећем примеру?

ВУК БРАНКОВИЋ:

(Устаје, подигавши чашу)

И ја бих, кнеже Лазаре, наздравио!

Ал' ја бих здравицу поч'о с друге стране!

Не од првога, него од последњег!

- а) ремарка
- б) реплика
- в) афиша

18. Које дело од следећих понуђених је путопис?

- а) „Гуливерова путовања“, Џонатан Свифт
- б) „Африка“, Растко Петровић
- в) „20 000 миља под морем“, Жил Верн

19. Ретроспективне белешке о успоменама аутора на нека значајна историјска и културна збивања називају се:

- а) дневници
- б) мемоари
- в) аутобиографије

20. Један од наведених наслова **не припада** народној књижевности. Које је то дело?

- а) *Хајдук Станко*
- б) *Мали Радојица*
- в) *Стари Вујадин*

21. Подсетите се стихова из песме *Међу својима* Владислава Петковића Диса, па одредите ко је лирски субјекат.

У мом срцу поноћ. У њој каткад тиња
Мис'о да још живиш, мој пределе млади.
Моја лепа звезда, мајка и робиња, боже,
Шта ли данас у Србији ради!

- а) песник
- б) син
- в) муж

22. Пажљиво саслушајте одломак из народне лирске обредне песме па одговорите шта представља стих који се понавља.

Наша дода Бога моли,

Ој додо, ој додо ле!

Да удари росна киша,

Ој додо, ој додо, ле!

Стих који се понавља представља:

- а) риму
- б) рефрен

в) припев

23. Одредите главни мотив у следећим стиховима из *Бачког растанка* Бранка Радичевића.

Небо ведро, а река се чиста
Тамо-амо у пругама блиста.
Ој, Дунаво, о, ти, реко силна,
Ала си умилна.

- а) небо
- б) река
- в) чистота

24. Ко је аутор приповетке *Прва бразда*?

- а) Петар Кочић
- б) Стеван Сремац
- в) Милован Глишић

25. Које стилске фигуре препознајете у следећој реченици из текста *Потера за пејзажима* Пеђе Милосављевића? Одредите праву комбинацију.

Пред полазак на сва места дуж прозора седа златно сунце.

- а) епитет, метафора, персонификација
- б) поређење, симбол, градација
- в) хипербола, контраст, оноματοпеја

26. Од ког народног певача је Вук Стефановић Караџић записао песму *Бој на Мишару*?

- а) Филип Вишњић
- б) Тешан Подруговић
- в) Старац Милија

27. Који догађај представља историјску основицу *Горског вијенца* Петра Петровића Његоша?

- а) српско-турски ратови
- б) истрага потурица
- в) сеоба Срба

28. На основу понуђеног одломка наведите назив дела из којег је одломак преузет.

Дуго нису очи могле да се привикну на тај лук смишљених и танких линија, који изгледа као да је у лету само запео за тај оштри мрки крш, пун кукуриковине и павите, и да ће првом приликом наставити лет и ишчезнути.

- а) *На Дрини ћуприја*
- б) *Мостови*
- в) *Мост на Жепи*

29. Одредите врсту стиха у датом примеру.

Хвала сунцу, земљи, трави.
Хвала ваздуху што је плав.

- а) осмерац
- б) шеснаестерац
- в) десетерац

30. Одредите форму приповедања у следећем одломку:

„Све док ово постоји“, мислила сам, „и док могу живети и посматрати ову сунчеву светлост, небо без облака, све док то траје, не могу бити несрећна“.

- а) нарација
- б) унутрашњи монолог
- в) дескрипција

Напомена:

Максимални број поена који једна екипа може да освоји на Књижевној олимпијади јесте укупно 50 поена. На финалном такмичењу препоручује се да учествује 5 или 10 одабраних екипа (зависно од средине и могућности организатора). О припремама за ово такмичење, раду жирија и осталим детаљима можете се обавестити из емисије Школског програма РТС-а.

Награђене екипе на Књижевној олимпијади, одржаној 8. маја 2011. године, на Филолошком факултету у Београду:

1. ОШ „Филип Филиповић”
2. ОШ „Михаило Петровић Алас”
3. ОШ „Дринка Павловић”
4. ОШ „Вук Караџић”
5. ОШ „Ћирило и Методије” и ОШ „Младост”

РЕЗУЛТАТИ

21. РЕПУБЛИЧКОГ ТАКМИЧЕЊА

ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У ШКОЛСКОЈ 2010/11. ГОДИНИ*

*Сви подаци су преузети из Билтена такмичења, па се може десити да се поткрала и покоја грешка када су посреди имена ученика и наставника.

ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

V I I P A З Р Е Д

Ред. бр.	Име и презиме ученика	Школа	Место	Име и презиме наставника	Број бодова	Ранг
1	Аљоша Миленковић	ОШ „14.октобар“	Београд, Раковица	Милена Секулић	20	I
2	Анђела Крстић	ОШ „Бранко Миљковић“	Ниш	Ивана Вукадиновић	20	I
3	Дејана Гојковић	ОШ „Ђеле кула“	Ниш	Траинка Блечић	20	I
4	Јована Тодоровић	ОШ „Михајло Пупин“	Београд, Земун	Наташа Раилић	20	I
5	Нађа Обреновић	ОШ „Четврти краљевачки батаљон“	Краљево	Јасминка Четровић	20	I
6	Никола Јовановић	ОШ „Херој Света Младеновић“	Сараорци	Катрина Спалевић	20	I
7	Тамара Мандић	ОШ „Војвода Степа“	Липолист	Момчило Јањичић	20	I
8	Неда Делић	ОШ "Аврам Мразовић"	Сомбор	Маја Секулић	20	I
9	Андријана Ковачевић	ОШ „Милан Ракић“	Мионица	Гордана Атић	19	II
10	Анђела Здравковић	ОШ „Ратко Павловић Ћићко“	Прокупље	Драгана Петровић	19	II
11	Анђела Михајловић	ОШ „Светозар Милетић“	Земун	Лела Степановић	19	II
12	Анђелија Скобелев	ОШ „Учитељ Таса“	Ниш	Живица Илић	19	II

13	Драгана Коруновић	ОШ „Стефан Немања“	Ниш	Сања Милошевић	19	II
14	Јована Вучковић	ОШ „Момчило Настасијевић“	Горњи Милановац	Јасмина Мијатовић	19	II
15	Јована Костић	ОШ "Рада Миљковић"	Јагодина	Маја Лазаревић	19	II
16	Јована Ристић	ОШ „Јован Јовановић Змај“	Стопања	Миодраг Сретеновић	19	II
17	Марија Ђукић	ОШ „Уједињене нације“	Београд, Чукарица	Рајка Тодоровић	19	II
18	Мила Дикић	ОШ „Љупче Николић“	Алексинач	Милица Вилчек	19	II
19	Милица Бошковић	ОШ „Светолик Ранковић“	Аранђеловац	Никола Настић	19	II
20	Милица Шестовић	ОШ „Светозар Марковић Тоза“	Нови Сад	Смиљана Вучковић	19	II
21	Нина Ђирић	ОШ „Трајко Стаменковић“	Лесковац	Наташа Томић	19	II
22	Тамара Сталетовић	ОШ „Мирослав Антић“	Ниш	Татјана Живковић	19	II
23	Александар Радивојевић	ОШ „Бранко Миљковић“	Ниш	Александра Младеновић	18	III
24	Александра Ничић	ОШ „Душан Радовић“	Ниш	Спасенија Величковић	18	III
25	Ана Арсић	ОШ „Деспот Стефан Лазаревић“	Звездара	Ана Бешевић	18	III
26	Ања Лукић	ОШ „Филип Филиповић“	Вождовац	Зорица Лабовић	18	III
27	Ђурђина Павловић	ОШ „Мито Игумановић“	Косјерић	Теофиловић	18	III
28	Јелена Д. Ђурђевић	ОШ "Д.С.Лазаревић"	Бабушница	Јелена Поповић	18	III
29	Јелена Станић	ОШ „Вук Караџић“	Чачак	Гордана Шкавовић	18	III
30	Јелена Ђорић	ОШ "Васа Живковић"	Панчево	Драгица Дулејан Стојковић	18	III
31	Јована Бабић	ОШ „Стевица Јовановић“	Панчево	Оливера Милић	18	III
32	Јована Митровић	ОШ „Цар Константин“	Ниш	Мирјана Ганић	18	III
33	Катарина Китановић	ОШ „Стефан Немања“	Ниш	Сања Милошевић	18	III

34	Катарина Милићевић	ОШ „Нада Матић“	Ужице	Снежана Цветковић	18	III
35	Лана Павловић	ОШ „Вук Караџић“	Врање	Владан Картаљевић	18	III
36	Марија Ђорић	ОШ „Трајко Стаменковић“	Лесковац	Наташа Томић	18	III
37	Марија Симић	ОШ „Јосиф Панчић“	Чукарица	Светлана Лакићевић	18	III
38	Марија Спасић	ОШ „Чегар“	Ниш	Весна Станојевић	18	III
39	Милица Веселиновић	ОШ „Светислав Голубовић Митраљета“	Земун	Мирка Дабовић	18	III
40	Момчило Горановић	ОШ „Петефи Бригада“	Кула	Слађана Червењи Играчки	18	III
41	Моника Станковић	ОШ „Иван Горан Ковачић“	Ниш	Маја Димитријевић	18	III
42	Наташа Мишић	ОШ „Вожд Карађорђе“	Ниш	Марија Мандић	18	III
43	Никола Бродић	ОШ "Слободан Бајић Паја"	Сремска Митровица	Татјана Турудић Овжат	18	III
44	Ружица Павловић	ОШ „Стари град“	Ужице	Ана Гудурић	18	III
45	Тара Цветковић	ОШ „Бранко Миљковић“	Ниш	Ивана Вукадиновић	18	III

VIII РАЗРЕД

Ред. бр. А- Ш	Име и презиме ученика	Школа	Место	Име и презиме наставника	Број бодова	Ранг
1	Миа Васиљевић	ОШ „Филип Филиповић“	Београд, Вождовац	Јагода Жунић	18	I
2	Ивана Пешић	ОШ „Јован Јовановић Змај“	Смедерево	Марија Ђорђевић	17	II
3	Јелена Абрамовић	ОШ „Бранко Радичевић“	Панчево	Марија Поповић	17	II
4	Уна Мироновић	ОШ „Други октобар“	Зрењанин	Татјана Попов	17	II
5	Александар Ивковић	ОШ „Јован Поповић“	Нови Сад	Мирјана Кецо	16	III
6	Драгана Живановић	ОШ „Бранислав Нушић“	Београд, Вождовац	Звездана Шевић	16	
7	Јована Филиповић	ОШ „Бранислав Нушић“	Смедерево	Биљана Младеновић	16	
8	Петра Поповић	ОШ „Учитель Таса“	Ниш, Медијана	Виолета Ђорђевић	16	
9	Сања Симић	ОШ „Браћа Вилотијевић“	Краљево	Тања Бошковић	16	
10	Ана Ђупурдија	ОШ "Стеван Немања"	Деспотовац	Весна Ђупурдија	15	
11	Анђела Митровић	ОШ „Ђирило и Методије“	Београд, Звездара	Јасмина Станковић	15	
12	Вукашин Вишковић	ОШ „Јован Поповић“	Нови Сад	Мирјана Кецо	15	
13	Дуња Ајдуковић	ОШ „Бранко Ћопић“	Лукићево	Бојана Павловић	15	
14	Емилија Јеремић	ОШ „Владислав Рибникар“	Београд Чукарица	Снежана Јанковић	15	
15	Исидора Чаленић	ОШ „Дринка Павловић“	Стари град	Јоле Булатовић	15	
16	Маја Степанов	ОШ „Вук Караџић“	Србробран	Милена Цвејић	15	

17	Нађа Симовић	ОШ "Рада Миљковић"	Јагодина	Љиљана Јовановић	15	
18	Сандра Панчевачки	ОШ „СтевицаЈовановић“	Панчево	Ивана Дрофаник	15	

I РАЗРЕД

Ред. бр.	Име и презиме ученика	Школа	Место	Име и презиме наставника	Број бодова	Ранг
1	Данијел Ристић	Филолошка гимназија	Београд	Људмила Пендељ	20	I
2	Јована Ашковић	Ваљевска гимназија	Ваљево	Светлана Дракул	20	I
3	Александра Ђукић	С Ш "Свети Ахилије"	Ариље	Славка Петровић	19	II
4	Александра Ковач	Гимназија „Исидора Секулић“	Нови Сад	Светлана Торњански Брашњовић	19	II
5	Атанасија Станишић	Филолошка гимназија	Београд	Драгана Милановић	19	II
6	Јована Мирјанић	Девета београдска гимназија	Београд	Марија Митровић	19	II
7	Милош Вишњић	Медицинска школа	Пожаревац	Бисерка Живковић	19	II
8	Теодора Миљојковић	Филолошка гимназија	Београд	Славољуб Мерковић	19	II
9	Ана Чолић	Филолошка гимназија	Београд	Људмила Пендељ	18	III
10	Јелена Младеновић	Гимназија	Уб	Душанка	18	III
11	Марина Мијатовић	Гимназија „Јован Јовановић Змај“	Нови Сад	Радмила Радишић	18	III
12	Милица Сарић	Ваљевска гимназија	Ваљево	Светлана Дракул	18	III

13	Тамара Кесер	Филолошка гимназија	Београд	Драгана Милановић	18	III
----	---------------------	---------------------	---------	-------------------	-----------	------------

II РАЗРЕД

Ред. бр.	Име и презиме ученика	Школа	Место	Име и презиме наставника	Број бодова	Ранг
1	Александра Ненковић	СШ Свилајнац	Свилајнац	Лидија Бојчовска	20	I
2	Владимир Никшић	Филолошка гимназија	Београд	Драгана Ћећез Иљукић	20	I
3	Јована Цветковић	Техничка школа	Трстеник	Мирослав Трошић	20	I
4	Нела Чуле	Филолошка гимназија	Београд	Драгана Ћећез Иљукић	20	I
5	Оливера Толимир	Гимназија "Светозар Марковић"	Суботица	Александар Славов	20	I
6	Стефан Степановић	Ваљевска гимназија	Ваљево	Круна Глушац	20	I
7	Александра Милутиновић	Гимназија „Јован Јовановић Змај“	Нови Сад	Мирјана Грдинић	19	II
8	Александра Нинковић	Тринаеста београдска гимназија	Београд	Јелена Урошевић	19	II
9	Бојана Ранковић	Рачунарска гимназија	Београд	Слободанка Раковић	19	II
10	Данијела Поповић	Гимназија	Љиг	Биљана Јовановић	19	II
11	Дијана Милићевић	Прва нишка гимназија	Ниш	Кристина Митић	19	II
12	Јелена Малић	Трећа београдска гимназија	Београд	Нада Вучковић	19	II
13	Маријана Каличанин	Гимназија	Краљево	Гордана Гајовић	19	II
14	Милица Цураковић	Гимназија	Крушевац	Душица Добродолац	19	II
15	Милана Денда	Гимназија „Светозар Милетић“	Нови Сад	Катарина Радонић	19	II
16	Миона Гвозденовић	Гимназија "Урош Предић"	Панчево	Александра Михајловић	19	II

17	Сандра Колобарић	Филолошка гимназија	Београд	Александра Антић	19	II
18	Алекса Милијаш	Девета београдска гимназија	Београд	Миланка Василјевић	18	III
19	Ана Крстић	Прва нишка гимназија	Ниш	Кристина Митић	18	III
20	Анђела Изабела Јеремић	Гимназија	Крушевац	Душица Добродолац	18	III
21	Ања Хаџић	Медицинска школа	Зајечар	Милена Ђурић Ћирић	18	III
22	Вања Миланов	Филолошка гимназија	Београд	Биљана Бранић	18	III
23	Даница Вученовић	Гимназија Сремска Митровица	С. Митровица	Добрила Носовић	18	III
24	Зорана Брујић	Правно пословна школа	Београд	Љубица Јоловић	18	III
25	Јелена Јанковић	Гимназија "Вук Караџић"	Лозница	Милован Радивојевић	18	III
26	Јелена Савић	Гимназија "Душан Василјев"	Кикинда	Гордана Новаковић	18	III
27	Јелисавета Симић	Ваљеуска гимназија	Ваљево	Анђелка Видаковић Цвркотић	18	III
28	Јована Спасојевић	Гимназија	Трстеник	Гордана Миљковић	18	III
29	Јована Томасовић	Тринаеста београдска гимназија	Београд	Софија Ширадовић	18	III
30	Јованка Илић	Зрењанинска гимназија	Зрењанин	Наталија Лудошки	18	III
31	Катарина Станојевић	Гимназија "Вук Караџић"	Лозница	Станислав Станишић	18	III
32	Марија Ђорђевић	Прва београдска гимназија	Београд	Данијела Вујатић	18	III
33	Марина Радовановић	Девета београдска гимназија	Београд	Драгана Петровић 18		III
34	Милица Голубовић	Филолошка гимназија	Београд	Драгана Ћећез Иљукић	18	III
35	Милица Поповић	Гимназија "Свети Сава"	Пожега	Марија Јеверичић	18	III
36	Немања Усеинович	Медицинска школа	Зајечар	Милена Ђурић Ћирић	18	III
37	Сања Костић	Трећа београдска гимназија	Београд	Љиљана Манчић	18	III
38	Софија Мијатовић			Загорка Миладинов	18	III

		Прва крагујевачка гимназија	Крагујевац			
39	Стефан Петрушевски	Гимназија "Светозар Марковић"	Јагодина	Љиљана Јевтић Јовановић	18	III
40	Сузана Илић	Гимназија „Таковски устанак“	Горњи Милановац	Гордана Јовановић	18	III
41	Теодора Мишељић	Прва нишка гимназија	Ниш	Кристина Митић	18	III
42	Филип Милетић	Шабачка гимназија	Шабац	Сузана Живковић	18	III

III РАЗРЕД

Ред. бр.	Име и презиме ученика	Школа	Место	Име и презиме наставника	Број бодова	Ранг
1	Лидија Стокић	Пожаревачка гимназија	Пожаревац	Милена Анђелковић	20	I
2	Јелена Маринковић	Гимназија "Урош Петровић"	Панчево	Невена Стефановић	19	II
3	Милица Маринковић	Гимназија "Урош Петровић"	Панчево	Невена Стефановић	19	II
4	Тијана Петковић	Пожаревачка гимназија	Пожаревац	Милена Анђелковић	19	II
5	Александра Антић	Прва нишка гимназија	Ниш	Милена Станојевић	18	III
6	Александра Јовановић	Гимназија	Смедерево	Татјана Лазаревић Милошевић	18	III
7	Анђела Митић	Прва нишка гимназија	Ниш	Милена Стефановић	18	III
8	Исидора Смиљанић	Музичка школа "Стеван Мокрањац"	Пожаревац	Марија Запутил	18	III
9	Марија Гмитровић	Гимназија	Крушевац	Станислава Антић	18	III

IV РАЗРЕД

Ред. бр.	Име и презиме ученика	Школа	Место	Име и презиме наставника
1	Нина Вуковић	Филолошка гимназија	Београд	Стеван Милошевић
2	Александра Ивановић	Филолошка гимназија	Београд	Невена Стефановић
4	Даница Косановић	Прва београдска гимназија	Београд	Драгана Милошевић
5	Наташа Гавриловић	Прва нишка гимназија	Ниш	Милена Стефановић
6	Снежана Тодоровић	Девета београдска гимназија	Београд	Милена Стефановић
7	Тијана Лазич	Гимназија	Љиг	Билјана Милошевић
8	Дуња Марковић	Девета београдска гимназија	Београд	Светлана Брацић
9	Ивана Ђурђевић	Гимназија „Исидора Секулић“	Нови Сад	Светлана Брацић
10	Ирена Плаовић	Филолошка гимназија	Београд	Слађана Милошевић

11	Марина Васић	Гимназија	Смедерево	Алек Мило
12	Надежда Стојанов	Гимназија „Јован Јовановић Змај“	Нови Сад	Мирја
13	Стефана Живојиновић	Филолошка гимназија	Београд	Неве

Прва комисија:

1. Милорад Дешић
2. Сузана Јовановић
3. Људмила Пендељ
4. Славољуб Марковић
5. Јелена Добрић
6. Обренка Давидовић
7. Мирјана Грдинић
8. Мирослав Тошић

Ревизије:

1. Александар Милановић
2. Душка Кликовац
3. Олга Сабо
4. Ана Батас
5. Дина Томић
6. Оливера Радуловић

ТАКМИЧЕЊА У ШКОЛСКОЈ 2011/12. ГОДИНИ
ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ВУКОВА ЗАДУЖБИНА

**ТАКМИЧЕЊЕ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ И
СРЕДЊИХ ШКОЛА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ**

(Извод из Правилника и Пропозиција такмичења)

Циљ такмичења

Такмичење има за циљ:

- да афирмише најквалитетније резултате у настави српског језика и језичке културе;
- да подстакне ученике на стицање трајнијих лингвистичких знања о матерњем језику, да теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењују;
- да допринесе да ученици боље и потпуније усвоје књижевнојезичку норму, да побољшају своје изражајне способности и да се комплетно служе књижевним језиком;
- стицањем целовите слике о матерњем језику, квалитативно вишим приступом у проучавању језичке организације и законитости језика, такмичење треба код ученика да развије сазнање о значају књижевног језика и језичке културе.

Организација такмичења

Организатори такмичења су: Друштво за српски језик и књижевност Србије, Министарство просвете и науке Републике Србије и Вукова задужбина.

Такмичења се спроводе на следећим **нивоима**:

- школско;
- општинско;
- окружно (градско);
- Републичко.

Школско такмичење организују и спроводе активни наставника српског језика, према календару такмичења.

Општинска и окружна (градска) такмичења организују и спроводе активни наставника српског језика, односно комисије које формирају одговарајуће подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Републичко такмичење организује у оквиру **Ђачког Вуковог сабора** Друштво, односно Управа Друштва у сарадњи са Министарством просвете и науке и Вуковом задужбином. Управа Друштва именује: Организациони одбор за организовање и спровођење такмичења (на 2 године), комисије за израду стручног материјала за проверу знања ученика (тест), комисије за преглед радова ученика који су се пласирали за Републичко такмичење са окружних такмичења и установљење коначног списка учесника на Републичком такмичењу, комисију за припрему и спровођење Републичког такмичења, објављивање резултата.

Учесници такмичења

Ученици 5, 6, 7. и 8. разреда основне школе учествују на школском, општинском и окружном такмичењу, а ученици 7. и 8. разреда и на Републичком такмичењу.

Ученици 1, 2, 3. и 4. разреда средњих школа учествују на школском, општинском, окружном (градском) такмичењу и Републичком такмичењу.

Општине са једном средњом школом треба да се прикључе најближој општини.

Да би ученик учествовао на вишем ступњу такмичења, мора да учествује на претходном ступњу и да покаже одређене резултате.

Ученици који су у прошлогодишњем циклусу такмичења учествовали на окружном такмичењу стичу право директног учешћа на општинском такмичењу, а учесници на Републичком такмичењу директно право учешћа на окружном такмичењу. Ови ученици не улазе у утврђен број ученика за једну школу, односно општину, округ.

Број ученика – учесника

Број ученика – учесника на општинском такмичењу у сваком разреду сразмеран је броју одељења у школама (највише једно одељење – један ученик).

На **окружном** такмичењу могу да учествују најбољи ученици који су освојили најмање 80% од могућих поена (минимум 16 бодова) на општинском такмичењу.

Коначан списак, искључиво **на основу увида у тестове и броја освојених поена, утврђује Републичка комисија и позива ученике на Републичко такмичење.**

На **Републичком такмичењу** учествују ученици основне школе из 7. и 8. разреда који су на окружним такмичењима показали најбољи резултат – освојили најмање 90% од могућих поена (минимум 18 бодова).

На Републичком такмичењу учествују ученици средњих школа који су на окружном такмичењу показали најбољи резултат – освојили најмање 90% од могућих поена (минимум 18 бодова).

Од ученика који су се квалификовали за Републичко такмичење, иду сви који су освојили максимум поена.

Уколико не буде довољно ученика који би задовољили ове критеријуме, ниво такмичења се неће спуштати, већ ће број учесника бити мањи од предвиђеног.

Организатори нижег ступња такмичења дужни су да организаторима наредног ступња доставе резултате такмичења са списком свих учесника и потребним подацима (презиме и име ученика, презиме и име предметног наставника, школа, место, број освојених поена) и попуњену збирну табелу за све школе – учеснике у такмичењу, у року од три дана по одржаном такмичењу.

После одржаних окружних такмичења, за све учеснике који су освојили преко 90% од могућих поена **треба обавезно доставити документацију – тестове (и збирну табелу са претходних нивоа такмичења) Републичкој комисији под шифром и дешифроване, која на основу увида у тестове врши коначан избор ученика – учесника из сваког разреда и позива их на Републичко такмичење.** Организатори такмичења су дужни да то учине у року од 3 дана по одржаном такмичењу. Сви тестови са прекорачењем рока неће се разматрати.

Тест за проверу знања

На сваком ступњу такмичења учесници раде тест који садржи 20 питања и вреднује се са 20 поена. Израда теста на свим нивоима такмичења траје 90 минута и ради се под шифром.

Тестове за општинска, окружна и Републичка такмичења утврђује Републичка комисија за израду тестова и благовремено (на 10 дана пред такмичење) доставља их Министарству просвете и науке Србије, које се стара о њиховом умножавању и дистрибуцији.

Календар такмичења

ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Школско такмичење	– до краја фебруара 2012. године
Општинско такмичење	– 3. марта 2012. године
Окружно такмичење	– 31. марта 2012. године
Републичко такмичење	– 19. маја 2012. године (Тршић)

СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

Школско такмичење	– до краја фебруара 2012. године
Општинско такмичење	– 4. марта 2012. године
Окружно такмичење	– 1. априла 2012. године
Републичко такмичење	– 20. маја 2012. године (Тршић)

Сви нивои такмичења (сем школских) одржавају се у исто време према календару такмичења, са почетком у 10.00 часова. Такмичење ван утврђеног календара се дисквалификује.

Вредновање постигнутих резултата

На нивоу школског такмичења резултате вреднује комисија коју бира стручни актив наставника/професора српског језика и књижевности.

На нивоу општинског такмичења резултате вреднује стручна комисија коју образује стручно друштво – односно подружница.

На нивоу окружног (градског) такмичења резултате вреднује стручна комисија коју чине најмање три члана, а коју образује стручно друштво – подружница (наставници школа, професори универзитета, института и др.).

На нивоу Републичког такмичења резултате вреднује стручна комисија од најмање три члана коју бира Управа Друштва.

Прво место добија ученик са 20 бодова. Уколико нема ученика који је освојио 20 бодова, прво место припада оном ученику који је освојио 19 бодова. Уколико нико не освоји 20 и 19 бодова, онда прво место носи 18 бодова, друго место 17 и 16, а треће место 15 и 14 бодова на свим нивоима, осим на Републичком.

За најбоље резултате (у рангу) ученици на свим нивоима такмичења освајају I, II и III место и награђују се књигама и дипломом организатора такмичења (према могућностима организатора). Дипломе за добијено прво, друго и треће место на општинском и окружном нивоу досељују школе које су домаћини такмичења, односно органи локалне самоуправе.

На Републичком такмичењу сви наставници чији су учесници освојили I, II и III место награђују се књигама и захвалницом Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Дипломе потписују организатори такмичења:

– на Републичком такмичењу: Министарство просвете и науке, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Вукова задужбина;

– на општинском и окружном такмичењу: одељење Министарства просвете и науке и подружница Друштва (односно стручни актив, док су школе у којима се такмичење одржава само реализатори).

Ученици који су у завршном разреду освојили једно од прва три места на Републичком такмичењу ослобађају се пријемног испита из српског језика на факултетима где се полаже српски.

Приговори и жалбе

На свим нивоима такмичења, чим се такмичење обави и комисије за преглед преузму ученичке радове, организатор је дужан да на јавном месту, доступном ученицима, изложи тестове и решења, како би ученици са својим наставницима били у могућности да провере свој рад.

После саопштења резултата, уколико ученик – учесник такмичења сматра да његов рад, из било којих разлога, заслужује већи број поена, има право на писмени приговор, односно жалбу. **Приговор званично прослеђује школа** председнику комисије на одговарајућем нивоу (на Републичком такмичењу – председнику централне комисије) у року од 7 дана од саопштења. Председник комисије је дужан да у року од 7 дана по добијеном приговору да писмени одговор са образложењем комисије (на Републичком такмичењу – комисије за приговоре), који се званично прослеђује школи.

Напомена: На такмичењима се користи *Правопис српскога језика* Матице српске, издање 2010. године, Пешикан, Пижурица, Јерковић, уређивачки одбор: Пешикан, Дешић, Остојић, Станојчић.

ПРОГРАМИ ТАКМИЧЕЊА

ОСНОВНА ШКОЛА

- 1. Програми такмичења за све разреде и за све ступњеве такмичења**
- 2. Градиво из програма редовне наставе у претходним разредима**

ШКОЛСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Наставни садржаји реализовани у оквиру редовне наставе у току 1. полугодишта и почетком 2. полугодишта.

ОПШТИНСКО ТАКМИЧЕЊЕ

- 1. Градиво из претходних разреда**
- 2. Садржаји предвиђени за школско такмичење и ново градиво реализовано до овог нивоа такмичења**

5. разред

Проста реченица. Главни реченични чланови: субјекат – независни члан реченице, предикат – централни члан реченице. Именски предикат. Зависни реченични чланови: прави и неправи објекат – допуне глагола, прилошке одредбе (за место, време, начин, узрок, меру и количину); атрибут и апозиција.

Променљиве и непроменљиве врсте речи. Бројне именице. Промена именица

(деклинација); граматичка основа, наставак за облик, појам падежа.

Основне функције и значења падежа.

Придеви – значење и врсте придева; слагање придева са именицом у роду, броју и падежу. Грађење, промена: компарација придева; функција придева у реченици, придевски вид.

Правопис: писање присвојних придева са наставцима **-ски, -ов, -ев, -ин**; писање управног говора; писање вишечланих географских имена; писање основних и редних бројева. Писање придева изведених од именица у чијој се основи налази **ј (армијски)**.

6. разред

Реченица (основни појмови): Комуникативна реченица (синтаксичко-комуникативна јединица која представља целовиту поруку) и предикатска реченица (синтаксичка јединица која садржи глагол у личном облику).

Независне и зависне предикатске реченице.

Вежбе у исказивању реченичних чланова речју, синтагмом и зависном реченицом.

Комуникативне реченице које се састоје од једне независне предикатске реченице и од више њих.

Подела речи по настанку: просте, изведене и сложене. Суфикси – разликовање суфикса од граматичких наставака; творбена основа; корен речи. Примери изведених именица, придева и глагола (**певач, школски, школовати се**).

Сложенице, примери сложених речи насталих срастањем двеју или више речи, односно њихових творбених основа; просто срастање и срастање са спојним вокалом (**Бео/град, пар/о/брод**). Префикси; примери именица, придева и глагола насталих префиксацијом (**праунук, превелик, научити**).

Атрибутска и предикатска функција именица и придева.

Самогласници и сугласници; слоготворно **р**. Подела речи на слоге. Подела сугласника по месту изговора и по звучности.

Гласовне промене и алтернације – уочавање у грађењу и промени речи: палатализација и сибиларизација; непостојано **а**; промена **л** у **о**; једначење сугласника по звучности (одступања у писаном језику); једначење сугласника по месту изговора; јотовање; асимилација и сажимање самогласника; губљење сугласника.

Правопис: писање речце **ли** уз глаголе; писање речце и префикса **не** уз глаголе, именице и придеве; писање **нај** у суперлативима; употреба великог слова.

Писање одричних заменица уз предлоге.

Писање заменица у обраћању: **Ви, Ваш**.

Писање имена васионских тела – једночланих и вишечланих.

7. разред

Врсте речи: променљиве и непроменљиве (систематизација и проширивање постојећих знања); подврсте речи. Граматичке категорије променљивих речи (код именица: род; број и падеж; код придева: род, број, падеж, вид, степен поређења; код променљивих прилога: степен поређења; код глагола: глаголски вид; глаголски облик, лице, број, род, стање, потврдност / одричност. Гласовне промене у промени облика речи (нормативна решења).

Појам синтагме. Састав именичке синтагме: главна реч и атрибути. Апозиција. Аполитив.

Врсте глагола: безлични (имперсонални) и лични (персонални); прелазни, непрелазни и повратни. Безличне реченице. Састав реченице у вези са врстама глагола

(обнављање и проширивање); (граматички) субјекат, предикат (глаголски и именски), прави и неправи објекат, логички субјекат. Прилошке одредбе за место, време, начин, узрок, меру и количину. Реченични чланови исказани речју и синтагмом. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни.

Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне, узвичне.

Навикавање ученика на коришћење правописа (школско издање). Садржаји из правописа савладани у претходним разредима

8. разред

Српски језик међу другим словенским језицима. Дијалекти српског језика (основни подаци). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни језик. Појам нормирања.

Развој српског књижевног језика: српскословенски, рускословенски, славеносрпски, Вукова реформа језика, писма и правописа, књижевни језик Срба од Вука до данас (основни подаци). Развој лексике српског језика (основни подаци).

Језици националних мањина (основни подаци).

Језик свакодневне комуникације – говорени и писани.

Главне особине писаних стилова јавне комуникације – публицистичког, научног, административног.

Синтагме – придевске, прилошке, глаголске.

Основне функције и значења глаголских облика (обнављање и проширивање знање). Употреба глаголских облика у приповедању.

Грађење речи – обнављање; комбиновано грађење, грађење претварањем. Гласовне промене у вези са грађењем речи (само скретање пажње на нормативна решења). Систематизовање садржаја из правописа: употреба великог слова, интерпункција, спојено и растављено писање речи; писање скраћеница; растављање речи на крају реда.

ОКРУЖНО ТАКМИЧЕЊЕ (ГРАДСКО)

1. Градиво из програма редовне наставе у претходним разредима
2. Наставни садржаји предвиђени за претходне ступњеве такмичења и следеће градиво

5. разред

Именичке заменице – личне заменице; промена, наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице сваког лица **себе, се**; неличне именичке заменице.

Глаголи – несвршени и свршени; прелазни, непрелазни и повратни глаголи. Инфинитив и инфинитивна основа; грађење и основна функција глаголских облика: презент, презентска основа, наглашени и ненаглашени облик презента помоћних глагола; радни глаголски придев; перфекат; футур I.

Правопис: писање заменица **Ви** и **Ваш** у обраћању; писање одричне речце **не**; писање **нај** у суперлативима. Тачка и запета. Запета уз вокатив и апозицију. Неколико тачака. Цртица.

6. разред

Придевске заменице: разликовање по значењу и функцији – присвојне, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне; употреба повратне заменице **свој**.

Грађење и значења глаголских облика: аорист (стилска обележеност), футур II; имперфекат; плусквамперфекат; императив; потенцијал; трпни глаголски придев; глаголски прилози. Прости и сложени глаголски облици. Лични и нелични глаголски облици.

Правопис: писање глаголских облика које ученици често погрешно пишу (радни глаголски придев, аорист, потенцијал, перфекат, футур I).

Интерпункција после узвика.

Растављање речи на крају реда.

7. разред

Језик Словена у прапостојбини. Сеобе Словена и стварање словенских језика. Стварање старословенског језика: мисија Ђирила и Методија. Примање писмености код Срба. Старословенска писма: глаголица и ћирилица. Старословенски споменици са српског тла.

Значења и употребе падежа (систематизација и проширивање постојећих знања). Падежи за означавање места завршетка кретања и места налажења. Падежна синонимија.

Комуникативна реченица као синтаксичка јединица састављена од најмање једне независне предикатске реченице. Комуникативне реченице састављене од двеју (или више) независних предикатских реченица у напоредном односу: саставном (укључујући и закључни), раставном, супротном (укључујући и искључни).

Интерпункција у сложеној реченици (запета, тачка и запета).

8. разред

Зависне предикатске реченице: обележја (зависни везници, везнички спојеви и др.); врсте: изричне (изричне у ужем смислу и зависноупитне), односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене; конституентска функција у оквиру више реченице (независне или зависне) или синтагме. Интерпункција у вези са зависним реченицама. Напоредни односи међу зависним реченицама (саставни, раставни, супротни).

Главна правила стандардне акценатске норме и систематизовање знања о акцентима из претходних разреда.

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ

1. Градиво из програма редовне наставе у претходним разредима

2. Наставни садржаји предвиђени за претходне ступњеве такмичења и следеће градиво

7. разред

Појам актива и пасива. Пасив саграђен са речцом **се** и пасив саграђен са трпним придевом.

Конгруенција – основни појмови. Слагање придева и глагола са именицом у реченици. Конгруентне категорије придева (род, број, падеж) и глагола (лице, број, евентуално род).

Уочавање разлике између кратких акцената. Реченични акценат.

Црта. Заграда. Запета у набрајању скраћеница.

8. разред

Исказивање реченичних чланова зависном реченицом и предлошко-падежном конструкцијом. Изражавање помоћу глагола (*Очекивали су да авион полети; Авион је полетео иако је била магла*) и глаголских именица (*Очекивали су полетање авиона; Авион је полетео упркос магли*). Преимућства именичког начина изражавања (у неким случајевима оно је прецизније и економичније) и њене мане (сликовитост се губи, а реченица теже прати).

Једнозначне и вишезначне речи; хомонимија. Приказивање полисемије и хомонимије у великим једнојезичним речницима. Метафора и метонимија као начини да реч стекне нова значења (*крило (птице) → крило зграде – метафора; Моја школа је близу → Цела школа иде на излет – метонимија*).

Прилагођено писање имена из страних језика. Писање полусложеница.

СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

1. Програм такмичења за све разреде и све ступњеве такмичења
2. Градиво из програма редовне наставе у претходним разредима

ШКОЛСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Наставни садржаји реализовани у оквиру редовне наставе у току 1. полугодишта, крајем јануара и почетком 2. полугодишта.

ОПШТИНСКО ТАКМИЧЕЊЕ

1. Градиво из програма редовне наставе у претходним разредима
2. Садржаји предвиђени за школско такмичење и ново градиво реализовано до овог нивоа такмичења

1. разред

Општи појмови о језику.

Место језика у људском животу. Битна својства језика. Језик и комуникација.

Књижевни језик.

Раслојавање језика. Језик, дијалект и социолект. Језичка норма и стандардизација. Књижевни језик. Функционални стилови. Нестандардни језички варијетети.

Дијалекти српског језика (критеријуми, подела, називи, размештај, основне особине). Дијалекатска основица српског књижевног језика.

Књижевни језици на српском језичком подручју до 20. века.

Језички систем и науке које се њиме баве.

Језик као систем знакова.

Фонетика и фонологија. Гласови и фонеме. Слог. Прозодија.

Морфологија. Реч и морфеме. Врсте морфема. Морфологија у ужем смислу (промена речи). Грађење речи.

Синтакса. Реченица као језичка и комуникативна јединица.

Лексикологија. Лексема. Лексички фонд (речник, лексика).

Граматике и речници српског језика.

Правопис: основни принципи правописа српског књижевног језика.

2. разред

Књижевни језик.

Почетак стандардизације српског књижевног језика и правописа у првој половини 20. века. Развој српског књижевног језика у 19. и 20. веку.

Основни принципи српске књижевне норме. Екавски и ијекавски изговор. Ћирилица и латиница.

Морфологија (у ужем смислу):

Врсте речи. Променљиве и непроменљиве речи. Морфолошке и класификационе категорије речи. Именице. Именичке категорије (падеж и број; род). Врсте именица. Основно о деklinацији именица.

Придеви. Придевске категорије (род, број, падеж, вид, степен поређења). Врсте придева. Основне карактеристике деklinације и компарације придева.

Правопис: правописни знаци. Растављање речи на крају ретка.

3. разред

Грађење речи.

Основни појмови о извођењу (деривацији) речи. Важнији модели за извођење именица, придева и глагола.

Основни појмови о грађењу сложеница и полусложеница. Правописна решења.

Лексикологија (са елементима терминологије и фразеологије): значењски (семантички) и формални односи међу лексемама: синонимија; антонимија; полисемија и хомонимија; метафорична и метонимијска значења; стилска вредност лексема: лексика и функционални стилови; поетска лексика, варијантска лексика, дијалектизми и регионализми; архаизми и историзми; неологизми; жаргонизми; вулгаризми; речи пореклом из страних језика и калкови (дословне преведенице) и однос према њима. Речници страних речи.

Најважнији префикси (и префиксоиди) и суфикси (и суфиксоиди) пореклом из класичних језика;

Основни појмови о терминологији и терминима. Терминолошки речници.

Основни појмови о фразеологији и фразеолошким јединицама. Стилска вредност фразеолошких јединица. Клишеи и помодни изрази.

Правопис: писање негације; интерпункција.

4. разред

Падежни систем.

Појам падежног система и предлошко-падежних конструкција. Основне именичке, придевске и прилошке вредности падежних, односно предлошко-падежних конструкција. Падежна синонимија. Поливалентност падежа. Предлошки изрази.

Конгруенција: дефиниција и основни појмови; граматичка и семантичка конгруенција.

Систем зависних реченица: Обележја зависних реченица. Три основна типа вредности зависних реченица (именичке, придевске и прилошке). Главне врсте зависних реченица: изричне (са управним и неуправним говором), односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, поредбене и последичне. Везнички изрази.

Систем независних реченица: општи појмови о врстама независних реченица, њиховим обележјима и функцијама. Обавештајне, упитне, жељне и узвичне реченице.

Глаголски вид: главна видска значења и начин њиховог обележавања.

Глаголска времена и глаголски начин: основни појмови. Временска и модална значења личних глаголских облика: презента, перфекта, крњег перфекта, аориста, имперфекта, плусквамперфекта, футура I, футура II, императива и потенцијала.

Правопис: интерпункција.

ОКРУЖНО ТАКМИЧЕЊЕ (ГРАДСКО)

1. Градиво из програма редовне наставе у претходним разредима
2. Садржаји предвиђени за општинско такмичење и ново градиво

1. разред

Фонетика (са фонологијом и морфофонологијом).

Гласовни систем српског књижевног језика.

Фонолошки систем српског књижевног језика.

Дистинктивна функција српских фонема, најважније варијанте фонема; дистинктивна обележја.

Правопис: писање великог слова.

2. разред

Заменице: именичке заменице: личне и неличне. Придевске заменице. Деклинација заменица.

Бројеви: главни и редни бројеви. Врсте главних бројева: основни бројеви, збирни бројеви, бројне именице на **-ица** (**двојица**, **тројица** итд.), бројни придеви (**једни**, **-е**, **-а**, **двоји**, **-е**, **-а** итд.).

Правопис: скраћенице.

3. разред

Синтакса: реченице у ширем смислу (комуникативне реченице) и реченице у ужем смислу (предикатске реченице).

Речи (лексеми и морфосинтаксичке речи). Идентификовање морфосинтаксичких речи. Пуне речи (именичке, придевске и прилошке речи и глаголи) и помоћне речи (предлози, везници и речце).

Синтагма. Врсте синтагми (именичке, придевске, прилошке и глаголске синтагме).

Правопис: писање великог слова.

4. разред

Напоредне конструкције (координација). Појам напоредног односа. Обележавање напоредног односа. Главни типови напоредних конструкција: саставне, раставне, супротне, искључне, закључне и градационе.

Распоређивање синтаксичких јединица (основни појмови).

Информативна актуализација реченице и начини њеног обележавања (основни појмови).

Комуникативна кохезија. Начини успостављања веза међу деловима текста.

Специјални типови независних реченица. (**Ево аутобуса! Пожар! Страшног ли**

врменена! и др.).

Прагматика. Говорни чинови. Структура разговора и текста.

Правопис: састављено и растављено писање речи.

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ

1. Градиво из програма редовне наставе у претходним разредима.

2. Садржаји предвиђени за претходне ступњеве такмичења и ново градиво

1. разред

Морфофонологија: морфофонолошке алтернације и њихова улога у промени и грађењу речи. Алтернације у српском књижевном језику (проширивање и утврђивање раније стечених знања). Правописна решења.

Правопис: речници и правописни приручници.

2. разред

Глаголи: непрелазни, прелазни и повратни глаголи. Подела глагола по виду. Морфолошке глаголске категорије: време и начин; лице и број (и род – код облика који разликују род); стање – актив и пасив; потврдност / одричност. Конјугација (глаголске основе, глаголске врсте, лични и нелични облици, облици пасива).

Правопис: састављено и растављено писање речи.

3. разред

Основне конструкције (и њихови модели) предикатске реченице: субјекатско-предикатска конструкција, рекцијске конструкције (с правим и неправим објектом), копулативне конструкције (с именским и прилошким предикативом), конструкције са семикопулативним глаголима (допунским предикативима). Прилошке одредбе.

Безличне именице. Реченице с логичким (семантичким) субјектом.

Правопис: транскрипција речи из страних језика.

4. разред

Општи појмови о језику.

Еволуција језика: развој језика у људској врсти, друштву и код појединаца. Настанак и развој писма.

Језик, култура и друштво.

Језик и друге друштвене категорије. Вишејезичност. Ставови према језику.

Типови језика: језици у свету. Језичка сродност. Језички типови и језичке универзалије.

Правопис: писање великог слова, транскрипција речи из страних језика.

* * *

Састављачи тестова су обавезни да прате наставне садржаје за поједине разреде и нивое такмичења.

Правилник о организовању и спровођењу такмичења из српског језика и језичке културе садржи табеле, које организатори такмичења свих нивоа

попуњавају и прослеђују са списковима организаторима вишег ступња такмичења.

Литература за учеснике такмичења

Садржаји такмичења су садржаји редовне наставе српског језика прописани **важећим** Наставним планом и програмом. Учесници такмичења за свој рад и припрему користе искључиво уџбенике који су одобрени од Министарства просвете и науке Републике Србије.

Напомене:

На свим нивоима такмичења биће испитано градиво реализовано до тог нивоа такмичења и градиво предвиђено за све претходне нивое такмичења (13 питања), као и градиво предвиђено за све претходне разреде (7 питања).

Садржаји такмичења су у складу са прописаним Наставним планом и програмом.

Учесници такмичења за свој рад и припрему користе искључиво уџбенике који су одобрени од Министарства просвете и науке Републике Србије (www.mpn.gov.rs).

Састављачи тестова ће приликом свог рада пратити Наставни план и програм за дати разред и имати на уму различита решења појединих језичких питања која се могу наћи у акредитованим уџбеницима.

ИЗ ПРАВИЛНИКА О ТАКМИЧЕЊУ ЛИТЕРАРНИХ ДРУЖИНА И СЕКЦИЈА ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ЗАДУЖБИНА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”

1.

Такмичење има за циљ:

- да афирмише рад литерарних дружина и секција које својим програмима, облицима и методама рада утичу на подизање квалитета наставног процеса у српском језику и књижевности;
- да литерарно стваралаштво у школама допринесе развијању активног односа према књизи и писаној речи;
- да развије афинитете према естетским и етичким вредностима литературе;
- да подстакне развијање литерарног сензибилитета и креативних способности ученика;
- да допринесе развијању културе коришћења слободног времена код ученика;
- да подстакне ученике и наставнике на проширивање и продубљивање вредности уметничког текста и литерарног образовања својих чланова, што ће се постићи праћењем достигнућа савремене науке о књижевности и језику.

2.

Такмичење има два вида:

I – за најбоље литерарне дружине и секције у основној школи; и

II – за најбоље литерарне дружине и секције у средњој школи.

3.

Најбоље литерарне дружине и секције награђују се Дипломом и одабраним књигама, чији се износ утврђује сваке године.

4.

Проглашавање најбоље литерарне дружине и секције обавља се сваке године на Зимском семинару, када се врши и уручивање награда.

5.

Пријављивање литерарних дружина и секција за такмичење врши се сваке године до **15. новембра за рад у претходној школској години**. Право пријављивања имају литерарне дружине и секције, школе, просветне институције и појединци.

Уз пријаву предлагачи морају доставити потпуну документацију о раду литерарне дружине, секције у претходној школи.

Документација ће обухватити:

I – **годишњи план и извештај о планираним активностима**, који треба да садржи:

– **организацију рада**

– **облике рада** (радне састанке, књижевне вечери, посете, излете, културно-уметничке јубилеје, сусрете с писцима и другим посленицима у култури, учествовање у школским приредбама, сарадњу са дружинама, секцијама, у периодици, месним радио-станицама, на наградним конкурсима, у издавачкој делатности и сл.).

II – **писмене документе**: програме, плакате, свечане позивнице, похвалнице, дипломе, новинске исечке (са чланцима и фотографијама о дружини, секцији), кореспонденцију, ако је од значаја (са клубом, друштвом, редакцијом, писцем) и слично.

III – **летопис** дружине (секције), ако се уредно води.

IV – **прилоге из фототеке и фонотеке** дружине, односно секције.

6.

Избор најбољих литерарних дружина и секција врши Републичка комисија коју именује Управа Друштва. Она на свом првом састанку бира председника и доноси одлуке већином гласова.

7.

Ако Комисија процени да су литерарне дружине и секције изједначене по квалитету, може предложити да се за најбоље прогласе, у свакој категорији, највише две секције за I награду, две за II и две за III награду.

8.

Прво проглашавање најбоље литерарне дружине, у основној и најбоље литерарне секције у средњој школи обављено је јануара 1996. године, за период школске 1994/95. године.

9.

На Зимском семинару приликом свечаног проглашења најбољих литерарних дружина и секција, јавно се похваљују и награђују професори и наставници који су стручно водили рад награђених секција и дружина, како би и овај рад изашао из анонимности и подстицајно деловао на унапређивање рада литерарних дружина и секција у школама.

НАПОМЕНА: Ово такмичење обухвата само литерарне дружине и секције као облике слободних активности са чвршћом организацијом. Треба их разликовати од других облика слободних активности као што су: друштво (КУД), као најмасовнија формација која има више огранака и секција; клуб – удружење које нема масовност друштва, али има услове за развој клупског начина рада.

Незнатна је разлика између дружине и секције. Дружина је мања самостална организациона јединица која не зависи од неког вишег удружења и нема својих огранака, нити клупски друштвени живот, док је секција по свему слична дружини, само није самостална, него је део веће организационе формације (као што су клубови, друштва и сл.). Од друштва и клуба се разликују дружине и секције и променљивим бројем чланова.

Скуп ученика (група) који је малобројан, повремен и привремен не увршћује се у слободне активности, нити у ово такмичење.

**ИЗ ПРАВИЛНИКА О ТАКМИЧЕЊУ
ЛИНГВИСТИЧКИХ СЕКЦИЈА ОСНОВНИХ И
СРЕДЊИХ ШКОЛА**

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ВУКОВА ЗАДУЖБИНА

1.

Такмичење има за циљ:

- да афирмише рад лингвистичких дружина и секција које својим програмима, облицима и методама рада утичу на подизање квалитета наставног процеса у српском језику и књижевности;
- да подстакне ученике на конкретнију примену знања којима су овладали о српским језичким системима и језичкој култури;
- да развије код ученика способност да стечена знања са сигурношћу примењују;
- да подстакне ученике и наставнике на проширивање знања праћењем достигнућа савремене науке о језику и језичкој култури.

2.

Такмичење има два вида:

- I – за најбоље лингвистичке дружине и секције у основној школи; и
- II – за најбоље лингвистичке дружине и секције у средњој школи.

3.

Најбоље лингвистичке секције награђују се Дипломом и одабраним књигама, чији се износ утврђује сваке године.

4.

Проглашавање најбољих лингвистичких секција обавља се сваке године на Зимском семинару, када се врши и уручивање награда.

5.

Пријављивање лингвистичких секција за такмичење врши се сваке године **до 15. новембра за рад у претходној школској години**. Право пријављивања имају лингвистичке дружине и секције, школе, просветне институције и појединци.

Уз пријаву предлагачи морају доставити потпуну документацију о раду лингвистичке секције у претходној школској години:

- план рада;
- колективне истраживачке пројекте;
- индивидуалне пројекте и радове;
- школске лингвистичке часописе.

Избор најбољих лингвистичких секција врши Републичка комисија коју именује Управа Друштва.

6.

Републичка комисија на свом првом састанку бира председника и доноси одлуке већином гласова.

7.

Ако Комисија процени да су лингвистичке секције изједначене по квалитету, може предложити да се за најбоље прогласе, у свакој категорији, највише две секције за I, тдве за II и две за III награду.

8.

Прво проглашење најбоље лингвистичке секције у основној и најбоље лингвистичке секције у средњој школи обављено је у јануару 1991. године, обухватајући период претходне школске године.

9.

На Зимском семинару приликом свечаног проглашења најбољих лингвистичких секција, јавно се похваљују и награђују професори и наставници који су стручно водили награђене секције, како би и овај стручни рад изашао из анонимности и подстицајно деловао на унапређивање рада лингвистичких секција у школама

КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Тест: 1 (30 питања)

Шифра: _____

	27. 6. 2011. у 8:30 сати	Поени
1.	Напишите тачно називе два дијалекта штокавског наречја ијекавског изговора: _____ _____;	
2.	Део граматике који се бави изучавањем и описивањем гласова и њихових промена назива се:	
3.	Захарија Орфелин је 1768. године објавио: а) <i>Славеносрпски магазин</i> б) <i>Историју облика</i> в) <i>Словенску граматику</i> г) <i>Бој змаја с орлови</i> Заокружите слово испред тачног одговора.	
4.	Напишите назив и годину издања првог дела Вука Стефановића Караџића које је било написано народним језиком и фонетским правописом: _____;	
5.	Напишите скраћенице од следећих речи: <i>професор, доктор, женски род</i> : _____	
6.	Према датим екавским облицима напишите књижевне ијекавске облике: <i>дете</i> : _____; <i>деца</i>	
7.	Подвуците примере у којима је први слог наглашен и отворен: <i>кукуруз, пиринач, пшеница, сунцокрет, јечам</i>	

8.	Следећа група гласова је иста по звучности и има исти начин изговора. Допишите глас који недостаје: <p style="text-align: center;">Х, Ш, Ф, _____</p>	
9.	Сугласници С и Т се разликују по: а) звучности б) месту творбе в) начину творбе Заокружите слово испред тачног одговора.	
10.	Подвуците речи које садрже вокал предњег реда: <i>слушао, читао, путовао, ударао, шетао, ћутао</i>	
11.	У следећој пословици подвуците речи у којима запажате покретне вокале: <i>Ко свакога слуша, зло чини; а ко никога не слуша, још горе.</i>	
12.	Подвуците глаголе код којих се у трпном глаголском придеву запажа јотовање: <i>односити, унети, износити, изнети, пренети</i>	
13.	Именица новине може имати само множину (спада у <i>pluralia tantum</i>). Заокружите слово испред реченице у којој подвучени придев није у складу са овим тврђењем: а) Ове новине су веома <u>занимљиве</u> . б) Та новина је <u>помодна</u> . в) Читам само текстове у <u>тинејџерским</u> новинама. г) Купите <u>најновије</u> новине!	
14.	а) У следећој реченици подвуците реч која је употребљена у погрешном падежу и одговорите на питања испод ње: <i>Узми <u>папир</u> у којем се <u>умотавају</u> чоколадне бомбоне.</i> б) Који је то падеж? _____ в) У ком падежу треба да стоји ова реч? _____	
15.	Поред следеће пословице напишите којој врсти припада подвучена придевска заменица у њој: <i>Не бира <u>онај</u> коме дају.</i>	
16.	Подвуците придеве у инструменталу једнине: <i>Беба љубав чини <u>постојаном</u>, дане <u>краћим</u>, ноћи <u>дужим</u>, рачун у банци <u>мањим</u>, прошлост <u>заборављеном</u>, а будућност <u>вредну живљења</u>.</i>	
17.	У следећој реченици подвуците глагол чија се презентска основа завршава на -а : <i>Ко <u>разуме</u> само оно што се да објаснити, <u>разуме</u> веома мало.</i>	
18.	Заокружите слова испред реченица у којима је подвучена реч употребљена као предлог: а) Прозори су <u>широм</u> отворени. б) Гледао ме је <u>широм</u> отворених очију. в) Вест је одјекнула <u>широм</u> земље. г) <u>Широм</u> наше улице проносе се гласине.	
19.	Наведите корен твореница <i>сродан, сродност</i> и <i>народни</i> . _____	
20.	Придеви <i>безнадежан</i> и <i>ненадан</i> настали су типом творбе који се зове: а) извођење в) комбинована творба б) слагање г) претварање Заокружите слово испред тачног одговора.	
21.	Подвуците две речи које имају исту мотивну реч:	

	<i>страховит, страхотан, страшан, страшљивац</i>											
22.	<p>Заокружите слова испред оних реченица у којима не запажете фразеологизам:</p> <p>а) Пред коње су неколико пута дневно подметали свеже сено.</p> <p>б) На послу је увек подметао леђа.</p> <p>в) Свима је подметао ногу кад год би му се пружила прилика.</p> <p>г) У тренутку непажње, подметнули су му забрањен пакет у кофер.</p>											
23.	<p>У следећем низу подвуците синонимски пар речи:</p> <p><i>суседски – суседни, белети – белити, заспати – уснути, преписати – приписати.</i></p>											
24.	<p>Заокружите слово испред реченице у којој је значење именице <i>позориште</i> добијено метонимијом:</p> <p>а) Концерт је организован у позоришту.</p> <p>б) Цело позориште је аплаудирало на крају концерта.</p> <p>в) Његов живот је право позориште.</p>											
25.	<p>У следећем тексту подвуците зависне реченице:</p> <p><i>Испричао сам шта је Авдага рекао о отмици, не пропутивши ништа. Слушао ме, не прекидајући ме, али с неком подругљивом пажњом која ме изненадила. Мислио сам да ће бити много забринутији.</i></p>											
26.	<p>Допуните табелу, анализирајући реченицу <i>Ако га будеш питао, све ће испричати.</i></p> <table border="1" style="margin-left: 40px;"> <tr> <td>Како гласи реченични члан</td> <td></td> <td>[он]</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Која је служба тог члана</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Како гласи реченични члан		[он]			Која је служба тог члана					
Како гласи реченични члан		[он]										
Која је служба тог члана												
27.	<p>Заокружите слово испред специјалне независне реченице:</p> <p>а) Галамити је непристојно. б) Не галамити!</p> <p>в) Кад би престали да галаме! г) Ево, опет галаме!</p>											
28.	<p>У следећем низу речи прецртајте онај израз који по значењу не припада том низу:</p> <p><i>прави објект, логички субјект, прилошка одредба, именичка синтагма.</i></p>											
29.	<p>У следећи текст упишите одговарајуће знакове интерпункције:</p> <p><i>Године 1912. из Шведске је јављено да су за добитнике Нобелове награде за ту годину изабрана двојица научника Никола Тесла човек који је осветлио Земљину куглу и Томас Едисон. Међутим Тесла је награду одбио због чега је она припала Густаву Далену.</i></p>											
30.	<p>У следећој реченици подвуците најширу именичку синтагму:</p> <p><i>Не знам да ли је ово његово ходочашиће у туђи град само навика или бежање.</i></p>											

Прегледао: _____

Број поена: _____

**КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ ИЗ СРПСКОГ
ЈЕЗИКА**

1. источнохерцеговачки и зетско-јужносанџачки (дијалекат)
2. фонетика
3. а)
4. Српски рјечник; 1818.
5. проф. др ж. р.
6. дијете, дјеца
7. кукуруз, пиринач, пшеница, сунцокрет, јечам
8. С
9. в)
10. читао, шетао
11. Ко свакога слуша, зло чини; а ко никога не слуша, још горе.
12. односити, унети, износити, изнети, пренети
13. б)
14. а) Узми папир у којем се умотавају чоколадне бомбоне; б) локатив; в) акузатив
15. показна (демонстративна)
16. Беба љубав чини постојаном, дане краћим, ноћи дужим, рачун у банци мањим, прошлост заборављеном, а будућност вредну живљења.
17. Ко разуме само оно што се да објаснити, разуме веома мало.
18. в), г)
19. род-
20. в)
21. страховит, страшан
22. а), г)
23. заспати – уснути
24. б)
25. Испричао сам шта је Авдага рекао о отмици, не пропутивши ништа. Слушао ме не прекидајући ме, али с неком подругљивом пажњом која ме изненадила. Мислио сам да ће бити много забринутији.

26.

Како гласи реченични члан	<i>Ако га будеш питао</i>	[он]	<i>све</i>	<i>ће испричат и</i>
Која је служба тог члана	(прилошка) одредба услова	субјекат	(прави) објекат	предикат

27. б)
28. именичка синтагма
29. Године 1912. из Шведске је јављено да су за добитнике Нобелове награде за ту годину изабрана двојица научника **:/– Никола Тесла, човек који је осветлио Земљину куглу, и Томас Едисон. Међутим, Тесла је награду одбио, због чега је она припала Густаву Далену.**

30. ово његово ходочашће у туђи град

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИНА 2011.

**КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**

Тест: 2 (20 питања)

Шифра: _____

	27. 6. 2011. у 13:30 сати	Поени						
1.	Напишите назив дијалекта штокавског наречја екавског изговора који има развијену нову деκлинацију:							
2.	Подвуците језик који не припада датом низу: <i>пољски, чешки, словачки, лужичкосрпски, руски</i>							
3.	Наука о реченици назива се: а) синтакса б) морфологија в) фонетика г) творба речи д) стилистика Заокружите слово испред тачног одговора.							
4.	Ђура Даничић је 1850. године објавио: а) <i>Малу српску граматику</i> б) <i>Историју облика</i> в) <i>Рат за српски језик и правопис</i> Заокружите слово испред тачног одговора.							
5.	Подвуците примере у којима је први слог наглашен и отворен: <i>кајсије, лубенице, рибизле, јагоде, банане, поморанџа</i>							
6.	Подвуците имена у којима запажете слоготворно р: <i>Крстивоје, Мргуд, Андрија, Србољуб, Предраг, Гргур, Ђурђе</i>							
7.	Подвуците именицу у којој је крајње о настало сажимањем самогласника: <i>место, тесто, престо, салто, блато, весло</i>							
8.	У следећој пословици подвуците речи у којима запажете покретне вокале: <i>Тешко свуда своме без својега.</i>							
9.	Поред следеће пословице напишите којој врсти припада придевска заменица у њој: <i>Туђу кућу диже, а своју обара.</i>							
10.	Напишите граматичке основе следећих именица: а) <i>столић</i> б) <i>столица</i> в) <i>столњак</i>							
11.	Напишите у ком је облику подвучена заменица у следећој реченици: <i>Најдужи је онај пут на којем паднемо.</i> <table border="1" data-bbox="352 1715 1126 1794"><thead><tr><th>Род</th><th>Број</th><th>Падеж</th></tr></thead><tbody><tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr></tbody></table>	Род	Број	Падеж				
Род	Број	Падеж						
12.	У следећем низу подвуците глаголе који су свршеног вида и прелазни: <i>прозборити, муцати, изговарати, приговарати, казати</i>							
13.	Наведите префикс помоћу којег су грађени глаголи <i>рашчупати</i> и <i>раскопати</i> . _____							

14.	Творбена основа изведеница <i>родитељски</i> и <i>родитељство</i> гласи: а) род- б) роди- в) родитељ- <p style="text-align: right;">Заокружите слово испред тачног одговора.</p>											
15.	Прилог у реченици: <i>Он је жарко желео да се упише на Филолошки факултет</i> употребљен је: а) у свом основном значењу б) у значењу добијеном метафором в) у значењу добијеном метонимијом <p style="text-align: right;">Заокружите слово испред тачног одговора.</p>											
16.	У неким деловима Војводине, у прошлости се употребљавала турска реч <i>пенџер</i> , која је означавала <i>прозор</i> . Подвуците термине којима се одређује статус те именице у српском књижевном језику: неологизам, жаргонизам, дијалектизам, архаизам, историзам, позајмљеница, термин											
17.	У следећем примеру подвуците зависне реченице: <i>Мула Ибрахим је ушао међу посљедњима, пошао према мени не гледајући, а кад ме видио, застао је и почео да тражи боље мјесто, правећи се да ме не примјећује.</i>											
18.	Допуните табелу, анализирајући реченицу <i>Зоран је купио цвеће да обрадује мајку.</i> . <table border="1" style="margin-left: 20px; margin-top: 10px;"> <tr> <td style="background-color: #e0e0e0;">Како гласи реченични члан</td> <td style="text-align: center;"><i>Зоран</i></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e0e0e0;">Која је служба тог члана</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Како гласи реченични члан	<i>Зоран</i>				Која је служба тог члана					
Како гласи реченични члан	<i>Зоран</i>											
Која је служба тог члана												
19.	У следећем низу речи прецртајте реч или израз који по значењу не припада том низу: <i>придев, именски део предиката, апозитив, атрибут</i>											
20.	У следећи текст упишите запете тамо где је то потребно: <i>Ускриње острво једно од најусамљенијих места на нашој планети налази се усред јужног дела Тихог океана на око 3.600 километара од Чилеа. Народ који живи на њему има древну и богату културу али се данас бори за опстанак.</i>											

Прегледао: _____

Број поена: _____

**КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**

Тест: 2 (20 питања)

РЕШЕЊА

1. шумедијско-војвођански (дијалекат)
2. *пољски, чешки, словачки, лужичкосрпски, **руски***
3. а)
4. а)
5. кајсије, лубенице, рибизле, јагоде, банане, поморанца
6. Крстивоје, Мргуд, Србољуб, Гргур
7. престо
8. Тешко свуда своме без својега.
9. присвојна (посесивна) заменица (за свако лице)
10. а) столић- б) столиц- в) столњак-

11.	Род	Број	Падеж
	мушки	једнина	локатив

12. прозборити, казати
13. раз-
14. в)
15. б)
16. дијалектизам, архаизам, позајмљеница
17. Мула Ибрахим је ушао међу посљедњима, пошао према мени не гледајући, а кад ме видио, застао је и почео да тражи боље мјесто, правећи се да ме не примјећује.

18.

Како гласи реченични члан	<i>Зоран</i>	<i>је купио</i>	<i>цвеће</i>	<i>да обрадује мајку</i>
Која је служба тог члана	(граматички) субјекат	предикат	(прави) објекат	одредба циља / за циљ

19. придев
20. Ускршње острво, једно од најусамљенијих места на нашој планети, налази се усред јужног дела Тихог океана, на око 3.600 километара од Чилеа. Народ који живи на њему има древну и богату културу, али се данас бори за опстанак.

**КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**

Тест: 3 (20 питања)

Шифра: _____

	28. 6. 2011. у 8:30 сати	Поени								
1.	Напишите назив дијалекта штокавског наречја ијекавског изговора који има развијену нову деклинацију:									
2.	Које године Вук Ст. Карацић одустаје од јекавског јотовања сугласника д и т ? а) 1814. године б) 1818. године в) 1836. године г) 1839. године Заокружите слово испред тачног одговора.									
3.	Према датим екавским облицима напишите одговарајуће ијекавске облике: <i>реч:</i> _____; <i>речник:</i> _____									
4.	Напишите скраћенице од следећих речи и израза: <i>госпођа:</i> _____; <i>и тако даље:</i> _____									
5.	Подвуците примере у којима је први слог наглашен, кратак и отворен: <i>лешници, ананас, мандарине, купине, банане, урме</i>									
6.	Напишите: а) уснено-зубни прави сугласник _____ б) уснено-зубни сонант _____									
7.	Једна од именица, у зависности од тога да ли илуструје одређену гласовну промену или не, не припада доњем низу. Подвуците је: <i>орао, анђео, посао, петао, ласо, катао, соко, угао</i>									
8.	У следећој пословици подвуците речи у којима запажете покретне вокале: <i>Јучерашњи бол не забрињава онога кога тишти данашњи.</i>									
9.	Поред следеће пословице напишите којој врсти припада подвучена придевска заменица у њој: <i>Какво гнездо, <u>таква</u> птица.</i>									
10.	Напишите облике компаратива следећих придева: а) <i>строг</i> _____ б) <i>тесан</i> _____ в) <i>висок</i> _____									
11.	Подвученој заменици одредите род, број и падеж: <i>И ми смо се радовали због његовог одушевљења.</i>									
	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th></th> <th>Род</th> <th>Број</th> <th>Падеж</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>његовог</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		Род	Број	Падеж	његовог				
	Род	Број	Падеж							
његовог										
12.	У следећем низу подвуците глаголе који су свршеног вида и прелазни: <i>проходати, потрчати, претрчати, прећи, пројурити</i>									
13.	Од наведених речи две су изведене истим суфиксом. Подвуците их: <i>облачак, слабачак, собичак, дугачак, рак, опак, брак</i>									
14.	Именице <i>доручак</i> и <i>ручак</i> повезује: а) исти начин творбе б) иста мотивна реч в) исти корен Заокружите слово испред тачног одговора.									

15.	Значење именице <i>град</i> у реченици: <i>Цео град спава</i> настало је: а) метафором б) метонимијом в) синегодхом Заокружите слово испред тачног одговора.											
16.	Заокружите слово испред реченице у којој запажете фразеологизам: а) Пас је покидао канап. в) Он ми је покидао живце. б) Мисли су ми се покидале. г) Пријатељство нам се покидало.											
17.	У следећем тексту подвуците зависне реченице: <i>Није ми сасвим јасна та женска логика, али сам знао да говори истину. И било ми је драго што то каже, мада је звучало сувише озбиљно и неопозиво.</i>											
18.	Допуните табелу, анализирајући реченицу <i>Кад сам стигла, јавила сам се свим пријатељима.</i>											
	<table border="1"> <tr> <td>Како гласи реченични члан</td> <td></td> <td>[ja]</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Која је служба тог члана</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Како гласи реченични члан		[ja]			Која је служба тог члана					
Како гласи реченични члан		[ja]										
Која је служба тог члана												
19.	У следећем низу речи прецртајте онај израз који по значењу не припада том низу: <i>прилошка одредба, прилошка допуна, прилог, атрибут.</i>											
20.	У следећи текст упишите запете тамо где је то потребно: <i>Како је крајем 2001. године процењено укупна количина злата на Земљи износи око 140.000 тона што одговара коцки која има страну дужине 18 метара. Највише злата има у морској води али би његова експлоатација била сувише скупа да би се исплатила.</i>											

Прегледао: _____

Број поена: _____

**КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**

Тест: 3 (20 питања)

РЕШЕЊА

1. источнохерцеговачки (дијалекат)
2. г) 1839. (године)
3. ријеч, рјечник
4. гђа, итд.
5. лешници, ананас, мандарине, купине, банане, урме
6. а) Ф, б) В
7. ласо
8. Јучерашњи бол не забрињава онога кога тишти данашњи.
9. показна (демонстративна)
10. а) строжи, б) тешњи, в) виши
- 11.

	Род	Број	Падеж
његовог	средњи	једнина	генитив

12. претрчати, прећи
13. слабачак, дугачак
14. в)
15. б)
16. в)
17. Није ми сасвим јасна та женска логика, али сам знао да говори истину. И било ми је драго што то каже, мада је звучало сувише озбиљно и неопозиво.
- 18.

Како гласи реченичн и члан	<i>Кад сам стигла</i>	[ja]	<i>јавила сам се</i>	<i>свим пријатељима</i>
Која је служба тог члана	(прилошка) одредба за време	субјекат	предика т	неправи (даљи / индиректни) објекат

19. прилог
20. Како је крајем 2001. године процењено, укупна количина злата на Земљи износи око 140.000 тона, што одговара коцки која има страницу дужине 18 метара. Највише злата има у морској води, али би његова експлоатација била сувише скупа да би се исплатила.

**КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**

Тест: 4 (20 питања)

Шифра: _____

	28. 6. 2011. у 13:30 сати	Поени								
1.	Напишите назив дијалекта штокавског наречја ијекавског изговора који има нов, четвороакцентски систем од два силазна и два узлазна акцента:									
2.	Које године Вук Ст. Караџић у гласовни систем српског књижевног језика уводи глас х ? а) 1814. године б) 1818. године в) 1836. године г) 1847. године Заокружите слово испред тачног одговора.									
3.	Према датим екавским облицима напишите одговарајуће ијекавске облике: <i>млеко</i> : _____ ; <i>сено</i> : _____									
4.	Напишите скраћенице од следећих речи и израза: <i>то јест</i> : _____ ; <i>и слично</i> : _____									
5.	Подвуците примере у којима је први слог ненаглашен и отворен: <i>шаргарена, карфиол, краставац, патлиџан, келераба, салата</i>									
6.	Заокружите слова испред назива држава у којима запажете слоготворно <i>р</i> : а) Азербејџан б) Аргентина в) Барбадос г) Киргизија д) Зеленортска Острва љ) Тринидад и Тобаго е) Ирска ж) Грчка									
7.	Један од најпознатијих лингвиста у 20. веку презива се Јакобсон. Овако написано његово презиме је пример за: а) одступање од губљења сугласника б) одступање од једначења сугласника по звучности в) одступање од једначења сугласника по месту творбе Заокружите слово испред тачног одговора.									
8.	У следећој пословици подвуците речи у којима запажете покретне вокале: <i>У туђему није нигда свога.</i>									
9.	Поред следеће пословице напишите којој врсти припада придевска заменица у њој: <i>Ко служи лепоти, лако постаје њен роб.</i> _____									
10.	Напишите како у номинативу гласи именичка заменица коју запажете у следећем примеру: <i>Ваше дело је оригинално. Ни на шта не личи.</i>									
11.	Напишите у ком је облику подвучена именица у следећој реченици: <i>У дворишту све врви од деце.</i>									
	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 25%;"></th> <th style="width: 25%;">Род</th> <th style="width: 25%;">Број</th> <th style="width: 25%;">Падеж</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		Род	Број	Падеж					
	Род	Број	Падеж							
12.	У следећем низу подвуците глаголе који су свршеног вида и прелазни: <i>прилећи, успавати, љуљати, заспати, преспавати</i>									
13.	Подвуците две именице које према значењу не припадају низу: <i>злопамтило, лудило, свађало, џангрисало, тужакало, мртвило, причало.</i>									

14.	Мотивна реч изведенице <i>страсност</i> гласи _____.											
15.	Заокружите слово испред реченице у којој запажете фразеологизам: а) Родитељи су стегнули своју децу пред пријемни испит, па су много више учила. б) Стегни зубе и уради пријемни испит најбоље што можеш! в) Грчевито је стегнуо оловку док је радио пријемни испит.											
16.	Значења подвучених именица у реченицама: <i>Играли су се лоптом на пешчаном <u>жалу</u> и Осетио је <u>жал</u> за <i>младошћу</i> налазе се у односу: а) полисемије б) хомонимије в) синонимије г) антонимије</i>	Заокружите слово испред тачног одговора.										
17.	У следећем примеру подвуците зависну реченицу: <i>Сутрадан сам поучавао дјецу правом арапском језику, тјешећи их да ће им се садашњи мрак полако почети да претвара у видјело.</i>											
18.	Допуните табелу, анализирајући реченицу <i>Да те не познајем тако добро, наљутио бих се на тебе.</i>											
	<table border="1"> <tr> <td>Како гласи реченични члан</td> <td></td> <td>[ja]</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Која је служба тог члана</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Како гласи реченични члан		[ja]			Која је служба тог члана					
Како гласи реченични члан		[ja]										
Која је служба тог члана												
19.	У следећем низу речи прецртајте онај израз који по значењу не припада том низу: <i>атрибут, атрибутив, именски део предиката, именица, прави објекат.</i>											
20.	У следећи текст упишите запете тамо где је то потребно: <i>Како научници добро знају географски и магнетни пол наше планете не поклапају се а игла компаса се усмерава према магнетном северу. Географски полови су тачке кроз које пролази оса око које се Земља окреће док магнетне полове ствара растопљено гвожђе у Земљином језгру.</i>											

Прегледао: _____

Број поена: _____

**КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**

Тест: 4 (20 питања)

РЕШЕЊА

1. источнохерцеговачки (дијалекат)
2. в)
3. млијеко, сијено
4. тј. и сл.
5. шаргарепа, карфиол, краставац, патлиџан, келераба, салата
6. д), ж)
7. б)
8. У туђему није нигда свога.
9. присвојна (посесивна)
10. ништа

11.	Род	Број	Падеж
	женски	једнина	генитив

12. успавати, преспавати
13. лудило, мрвило
14. страстан
15. б)
16. б)
17. Сутрадан сам поучавао дјецу правом арапском језику, тјешећи их да ће им се садашњи мрак полако почети да претвара у видјело.
- 18.

Како гласи реченични члан	<i>Да те не познајем тако добро</i>	[ja]	<i>наљутио бих се</i>	<i>на тебе</i>
Која је служба тог члана	(прилошка) одредба услова	субјекат	предикат	неправи (даљи / индиректни) објекат

19. *именица*

20. Како научници добро знају, географски и магнетни пол наше планете не поклапају се, а игла компаса се усмерава према магнетном северу. Географски полови су тачке кроз које пролази оса око које се Земља окреће, док магнетне половине ствара растопљено гвожђе у Земљиним језгру.

**КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**

Тест: 5 (20 питања)

Шифра: _____

	29. 6. 2011. у 8:30 сати	Поени
1.	Напишите назив дијалекта штокавског наречја екавског изговора који има нов, четвороакцентатски систем од два силазна и два узлазна акцента:	
2.	Подвуците језик који не припада датом низу: <i>пољски, руски, белоруски, украјински</i>	
3.	У српску ћирилицу графеме ћ, њ, љ, њ и ј увео је: а) Сава Мркаљ б) Вук Караџић г) Доситеј Обрадовић д) Захарија Орфелин Заокружите слово испред тачног одговора.	
4.	Подвуците исправно написане речи: <i>дијалог, диалог; егојизам, егоизам; тријумф, триумф</i>	
5.	Подвуците примере у којима је први слог наглашен и отворен: <i>бундева, кромпир, боранија, паприке, маслине</i>	
6.	Заокружите слово испред гласова који недостају у следећем низу: М, Љ, Ј, Њ, Р, Н а) б, ф б) г, к в) њ, ћ г) л, в д) д, т	
7.	Подвуците радни глаголски придев од којег можемо добити именицу кад зубни струјни безвучни сугласник заменимо зубним експлозивним звучним сугласником: <i>јео, пио, хтео, шио, дао, сео</i>	
8.	У следећој пословици подвуците речи у којима запажете покретне вокале: <i>Тешко ономе кога цар каје.</i>	
9.	Поред следеће пословице напишите којој врсти припада подвучена придевска заменица у њој: <i>Свака служба своју плату иште.</i>	
10.	Подвуците променљиве речи у следећој реченици: <i>За време спавања човек изгуби просечно триста једанаест грама.</i>	
11.	У следећој реченици подвуците именске речи у номинативу: <i>Без обзира на то којом брзином јури, светлост увек наилази на мрак, који је стигао први.</i>	
12.	У следећем низу подвуците глаголе који су свршеног вида и прелазни: <i>замишљати, измислити, маштати, промишљати, замислити</i>	
13.	Речи <i>одликаш, слика, обличје</i> и <i>разликовати</i> повезује: а) исти корен б) иста творбена основа в) иста мотивна реч Заокружите слово испред тачног одговора.	
14.	Именице <i>професорка</i> (од <i>професор</i>) и <i>учитељица</i> (од <i>учитељ</i>) изведене су суфиксима који се називају _____ суфикси.	
15.	Глагол <i>пасти</i> у примеру: <i>Пао је у дугове</i> значи: <i>допасти у неку, обично тешку</i>	

	<p>ситуацију. Ово секундарно значење настало је:</p> <p>а) метафором б) метонимијом в) синегдохом</p> <p style="text-align: center;">Заокружите слово испред тачног одговора.</p>											
16.	<p>У Речнику српскога језика именица <i>бимбаша</i> овако је дефинисана: <i>војни командант над хиљаду војника у некадашњој турској војсци</i>. Подвуците термине којима се одређује статус те именице у српском књижевном језику:</p> <p><i>неологизам, жаргонизам, дијалектизам, архаизам, историзам, позајмљеница, термин</i></p>											
17.	<p>У следећем тексту подвуците зависне реченице:</p> <p><i>Сад сам, међутим, почео да се нагађам са сопственом савјешћу. Ни пред ким се нећу понизити, али ако се јави прилика, било би лудо да је не прихватим.</i></p>											
18.	<p>Допуните табелу, анализирајући реченицу <i>Кад му је Јовица све објаснио, Перица је пристао на његов предлог.</i></p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%; text-align: center;">Како гласи реченични члан</td> <td style="width: 20%;"></td> <td style="width: 20%;"></td> <td style="width: 20%;"></td> <td style="width: 20%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Која је служба тог члана</td> <td></td> <td style="text-align: center;">субјекат</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Како гласи реченични члан					Која је служба тог члана		субјекат			
Како гласи реченични члан												
Која је служба тог члана		субјекат										
19.	<p>У следећем низу речи прецртајте ону реч која по значењу не припада том низу:</p> <p style="text-align: center;"><i>придев, атрибут, именица, глагол, прилог.</i></p>											
20.	<p>У следећи текст упишите запете тамо где је то потребно:</p> <p><i>Руски математичар Григориј Перелман решио је такозвану Поенкареву претпоставку која је сто година мучила најврсније умове. Иако је незапослен и живи од социјалне помоћи одбио је огромну новчану награду за то решење као и катедру на чувеном Харвардском универзитету у Бостону.</i></p>											

Прегледао: _____

Број поена: _____

**КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**

Тест: 5 (20 питања)

РЕШЕЊА

1. шумадијско-војвођански (дијалекат)
2. *пољски, руски, белоруски, украјински*
3. б) Вук Карацић
4. дијалог, егоизам, тријумф
5. бундева, кромпир, боранија, паприке, маслине
6. г)
7. сео
8. Тешко ономе кога цар каје.
9. општа (одређена)
10. За време спавања човек изгуби просечно триста једанаест грама.
11. Без обзира на то којом брзином јури, светлост увек наилази на мрак, који је стигао први.
12. измислити, замислити
13. а)
14. моциони
15. а)
16. историзам, позајмљеница, термин
17. Сад сам, међутим, почео да се нагађам са сопственом савјешћу. Ни пред ким се нећу понизити, али ако се јави прилика, било би лудо да је не прихватим.
- 18.

Како гласи реченични члан	<i>Кад му је Јовица све објаснио</i>	<i>Перица</i>	<i>је пристао</i>	<i>на његов предлог</i>
Која је служба тог члана	(прилошка) одредба за време	субјекат	предикат	неправи (даљи / индиректни) објекат

19. атрибут

20. Руски математичар Григориј Перелман решио је такозвану Поенкареву претпоставку, која је сто година мучила најврсније умове. Иако је незапослен и живи од социјалне помоћи, одбио је огромну новчану награду за то решење, као и катедру на чувеном Харвардском универзитету у Бостону.

КЛАСИФИКАЦИОНИ ИСПИТ ИЗ КЊИЖЕВНОСТИ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ година 2011.

СИВО, СУМОРНО НЕБО

Сиво, суморно небо. Са старих ограда давно
Увели ладолеж већ је суморно спустио вреже;
А доле, скрхане ветром, по земљи гранчице леже;
Све мрачна обори јесен, и све је пусто и тавно;
Без живота је све.
Изгледа као да самрт уморну природу стеже,
И она тихо мре...

А по каљавом друму, погружен у смерној туги,
Убоги спровод се креће. Мршаво, малено кљусе
Лагано таљиге вуче, а врат је пружио дуги...
И киша досадно сипи, и спровод пролази тако,
Побожно и полако.

Војислав Илић

I ЗАДАЦИ

1. Одреди књижевноисторијски период коме припада песма *Сиво, суморно небо*.
2. Наведи особине поезије Војислава Илића које препознајеш у песми.
3. Објасни тему песме.
4. Опиши однос између дескриптивних и симболичких елемената.
5. Укажи на доминантно стилско средство. – Протумачи га.

II ОБРАДА ТЕМЕ

1. Етика у песми *Кнежева вечера*
2. Однос оца и сина у *Житију светог Симеона Светог Саве*
3. Слика породице у комедији *Тврдица* Јована Стерије Поповића
4. Стварност и легенда у приповеци *Пут Алије Ђерзелеза* Иве Андрића
5. Судбина уметника у роману *Прољећа Ивана Галеба* Владана Деснице

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
Студентски трг 3, 11000 Београд,
телефон 011/3285-506,
e-mail: drustvosj@fil.bg.ac.rs
сајт: drustvosj.fil.bg.ac.rs

К Њ И Ж Е В Н И О Г Л А С

Издања Друштва:

1. Љубомир Поповић: **Ред речи у реченици**, II издање, цена 450,00 динара
2. Новица Петковић: **Огледи о српским песницима**, II издање, 450,00 динара
3. Љиљана Бајић: **Одабране наставне интерпретације**, II издање, цена 450,00 динара
4. Слободан Ж. Марковић: **Српска књижевност између два светска рата – појаве, писци и дела**, цена 450,00 динара
5. Тихомир Брајовић: **Облици модернизма**, цена 450,00 динара
6. Бошко Сувајџић: **Јунаци и маске**, цена 450,00 динара
7. Нада Милошевић-Ђорђевић: **Од бајке до изреке**, II издање, цена 450,00 динара
8. Драгана Вукићевић: **Писмо и прича**, цена 450,00
9. Зборник **Ка савременој настави српског језика и књижевности** (књижевност), цена 450,00 динара
10. Бранкица Чигоја: **Траговима српске језичке прошлости**, цена 450,00 динара
11. Радмила Маринковић: **Светородна господа српска**, II издање, цена 450,00 динара
12. Васо Милинчевић: **Велика школа и велики професори**, цена 450,00 динара
13. Јелица Јокановић-Михајлов: **Акцент и интонација говора на радију и телевизији**, цена 450,00 динара
14. Наташа Станковић-Шошо: **Топос пута у српској народној бајци**, цена 450,00 динара
15. Оливера Радуловић: **Речи са чистих усана**, цена 450,00 динара
16. Гордана Јовановић: **Живот Стефана Лазаревића, деспота српскога**, цена 450,00 динара
17. Татјана Јовићевић: **Српски историјски роман XIX века**, цена 450,00 динара
18. Јован Деретић: **Огледи о српској књижевности**, цена 450,00 динара
19. Душан Иванић: **Огледи о Стерији**, цена 450,00 динара
20. **Писци говоре**, приредио Михајло Пантић, цена 450,00
21. Божо Ђорић: **Творба именица у српском језику**, цена 450,00 динара
22. Мило Ломпар: **О завршетку романа**, цена 450,00 динара
23. Бошко Сувајџић: **Иларион Руварац и народна књижевност**, цена 450, 00 динара
24. Драгана Мршевић-Радовић: **Фразеологија и национална култура**, цена 450,00 динара
25. Снежана Милинковић: **Преображаји новеле**, цена 450,00 динара
26. Снежана Самарџија, **Биографије еписких јунака**, цена 450,00 динара
27. Гордана Штасни, **Творба речи у настави српског језика**, цена 450,00 динара
28. Зона Мркаљ, **Наставно проучавање народних приповедака и предања**, цена 450,00 динара
29. Јелена Јовановић, **Писци и стил**, цена 450,00 динара
30. Милош Ковачевић, **Огледи из српске синтаксе**, цена 450,00 динара
31. Божо Ђорић, **Лингвомаргиналије**, цена 450,00 динара
32. Рајна Драгићевић, **Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу**, цена 450,00 динара
33. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 1, приредила Босиљка Милић, цена, 450,00 динара
34. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 2, приредили: Б. Милић и В. Брборић цена, 450,00 динара
35. **Пут до есеја (хронолошки преглед такмичења)**, приредила Босиљка Милић, цена 450, динара
36. **Информатор – Републички зимски семинар 2011**, цена 350,00 динара
37. Милан Стакић, **Морфо(но)лошке теме**, цена 450,00 динара
38. Зоја Карановић, **Небеска невеста**, цена 450,00 динара
39. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 3, приредили: Б. Милић и В. Брборић цена, 450,00 динара
40. Валентина Питулић, **Трагом архетипа**, цена 450,00 динара
41. Зорица Несторовић, **Класик Стерија**, цена 450,00 динара

42. Вељко Брборић, **Правопис и школа**, цена 450,00 динара
 43. **20 година Републичког такмичења из српског језика и језичке културе ученика основних и средњих школа**, приредила Босиљка Милић, цена 450,00 динара
 44. Слободан Ж. Марковић, **100 година Друштва за српски језик и књижевност Србије**, прилоге приредила Босиљка Милић, 450,00 динара
 45. Марија Клеут, **Из Вукове сенке**, цена 450,00 динара
 46. **Информатор – Републички зимски семинар 2012**, цена 350,00 динара

Напомена

Часописи:

1. Часопис **Књижевност и језик**

Годишња претплата за 2012. годину	600,00 динара
Цена двоброја за 2011. годину (1–2/11, 3–4/11)	350,00 динара
Цена двоброја за 2010. годину (1–2/10, 3–4/10)	350,00 динара
Цена појединачне свеске (2007, 2008, 2009)	350,00 динара

2. Часопис **Свет речи** – средњошколски часопис за српски језик и књижевност

Број: 29–30	250,00 динара
31–32	250,00 динара
33–34	250,00 динара

Збирке тестова:

1. **Тестови са такмичења из српског језика и језичке културе ученика основне школе од 2000–2010.**
 Цена 450, 00 динара (сваки 11. бесплатан)
2. **Тестови са такмичења из српског језика и језичке културе ученика средњих школа од 2000–2010.**
 Цена 450, 00 динара (сваки 11. бесплатан)

Уплату извршити на жиро рачун Друштва: **Комерцијална банка 205-23421-53**
 У рубрику *позив на број* уписати број рачуна.

САДРЖАЈ

Програм 53. семинара.....	
Такмичење из књижевности у школској 2011/12. години.....	
Такмичење литерарних секција у школској 2011/12. години.....	
Такмичење лингвистичких секција у школској 2011/12. години	
Такмичење листова и часописа основних и средњих школа у школској 2011/12. години	
Књижевна олимпијада.....	
Резултати 21. Републичког такмичења из српског језика и језичке културе у школској 2010/11. години.....	
Такмичења у школској 2011/12. години из српског језика и језичке културе.....	
Програми такмичења.....	
Из Правилника о такмичењу литерарних дружина и секција основних и средњих школа.....	
Из Правилника о такмичењу лингвистичких секција основних и средњих школа.....	
Класификациони испит из српског језика 2011. године.....	
Класификациони испит из књижевности 2011. године.....	
Књижевни оглас Друштва.....	